YARIM AY

No. 27

15 Kuruş

BİLMECE: No. 27

İsmet — Ahmet!.. Gazetede kötü bir haber mi var? Pek daldın?

Ahmet — Haklısın karıcığım!.. Şu diplomatların kurnazlıkları insanı çileden çıkartıyor. Onların elinde bir oyuncak olan . . . . a acıyorum!..

Diplomatların elinde nenin oyuncak olduğunu, size yukarıdaki 13 resmin ilk harfleri gösteriyor.

Bu bilmeceyi doğru çözenlere armağanlarımız:

Birinciye: Bir kostümlük kumaş; İkinciye: mantoluk kumaş; Üçüncüye: Bir çift ayakkabı; Dördüncüye: Bir şapka; 5-25 Necip kolonyası, tırnak cilâsı, sabunu, kremi veya yüz kuruşluk bir kitap; 26-50: Sew-No-More kumaş yaması; 51-75: elli kuruşluk bir kitap; 76-100: 1936 Resimli Ay muhtırası, 1936 Resimli Ay takvimi, 25 kuruşluk kitap.

25 inci sayıdaki bilmecemizin doğrusu: RESİMLİ AY dır.

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kurada kazananlar:

Teniz raketi: Konya zahire tüccarı Nuri Turay oğlu Ali Turay, **Fotoğraf makinesi:** İstanbul - Nişantaşı Şekayik caddesi Afitap apartman No. 5 Güzide Sezai, **Picama:** Ankara Hacıbayram Bayraktar sokak No. 33 evde Süheylâ İhsan Diler, **Necip kolanyası:** İstanbul - Şehremini Yunusemre sokak No 3 İsmail Erel, İstanbul Kadıköy Cevizlik Güneş sokak No. 3 Emine Aysel, **Necip kremi:** Bursa kız öğretmen okulu No. 52 Melâhat Gülgün, Edirne Yusufhoca ilkokulu No. 224 Şecaattin, **Necip sabunu:** Ankara Maliye vekâleti tercüme odasında Nilüfer Hazım, Trabzon Zağnos erkek orta okulu 115 Hulûsi Önemli, İstanbul Bebek telefon santıralı Eda Lütfi. **Birer Halk tıraş makinesi:** Afyon İş bankası muamelât memuru Hami Harmankaya, Rize Tahsil müfettişi kızı Ayten Tuğen, Ankara Atatürk eğetim enstitüsü riyaziye kolu No. 62 F. Ergin, Bozöyük Papatya berberi vasıtasile Ali Ekrem, Bolu Baytar Eşref oğlu Kudret, **Birer paket Bozkurt tıraş bıçağı:** İstanbul İnönü orta okulu No: 40 Edip Bilener, Ankara Hudut ve sahiller sıhhat umum müdürlüğü memuru Temizlanış, Bursa Yenişehir Uğran çiftliği sahiplerinden Ahmet Karatuğ oğlu Adil, Çanakkale hükümet doktoru kızı Erzan Köknar, Denizli Orta mektep 518 Fikret, İstanbul Haydarpaşa lisesi 1601 Faik Çolpan, Elâziz ortaokul 122 No. İhsan Talû, Balıkesir Necatibey öğretmen okulu talebesinden No. 45 Osman Akdur, Eskişehir demirköprüler atölyesi 601 Mehmet Ali Balcı, İstanbul Sultanahmet Cankurtaran No. 25 avukat Kemal evinde Geyiz,

Birer kutu Sew-No-More Kumaş yaması: Ankara İktisat vekâleti Sanayi umum müdürlüğü Pakize Biker, Ankara Doğanbey mahallesi Arısoy sokağı No. 18 İhsan, Denizli Çaybaşı mahallesinde Belkıs Güven, Diyarbekir birinci umum müfettişlikte Saim Altınok, Eskişehir Sivrihisar Kızılbel, okulu 189 Ülker, İstanbul Kadıköy akıl hastanesi kâtibi Zeki kızı Semahat, Konya vilâyet tahrirat şefi Abdurrahman Önal; Milâs ilkokul öğretmeni Hesna Kültür, Aydın orta okul 173 Cemal Çetin, Burdur mütekait öğretmen Leblebici Nuri, Ayvalık Altınova ilkokul öğretmeni Sabiha Alpen, İzmit Yavuz savaş gemisinde topçu başgedikli Avni, İstanbul Nişantaşı kız orta mektebi 318 Saliha Taşköprü, Ödemiş mühendis Salâhattin Gürsu kızı Neriman, Bodrum posta müdürü oğlu Hasan, Edremit inhisar memurlarından Aliye Rona, Elâziz orta okul 215 Cemal Özer, İzmir Dumlupınar mektebi 560 Sabahat, İstanbul Maltepe süel lisesi 2417 Hikmet, İstanbul Heybeliada orta okul No. 155 Nebahat, İstanbul Vefa erkek lisesi 284 Sadi Olcay, İstanbul Topane caddesi No. 4 Zeki Rıza, Ankara Askerlik dairesi hesap memuru Bay Osman kızı Bedia Çivril, Ankara erkek lisesi 49. No. lı Kemal Görgün, Ankara Çankaya okulu No. 87 Güzin Gündoğan, Gaziantep Gaziler caddesi 186 numara İlhan Geçer.

25 kuruşluk birer kitap: Bursa setbaşı General Şükrü Naili caddesi No. 10 Fethi Doğanca, Konya istasyon caddesi 205 numarada Nezih Ünsal, Erzurum Yakutiye kışlası topçu yüzbaşısı Suavi Gürman, Silifke cumuriyet okulu öğretmenlerinden Sami Göksu, Samsun Fazılkadı okulu öğretmeni Emine Puyan, Diyarbekir borsa hanı yanında mobilyacı Vahap, Edirne evkaf esas kâtibi H. Hasan Atay, Muğla Posta telgraf tevzi memuru Nurettin eşi Güngör Gökçel, Eskişehir Gazi ilkokulu 119 İhsan, Ankara kız lisesi 1044 Suat Altan, İstanbul tıp fakültesi 572 Perihan Giray, İstanbul erkek lisesi 270 Ziyan, İzmir Şehitler caddesi No. 90 da Memnune Gözet, Beypazarı birinci okul öğretmen Ayan Mevlûde kardeşi Bedia, Salihli Muratpaşa caddesinde Beyoğlulu Cemal Göktan, Küre hükümet tabibi Sezer kızı Sevim, Kayseri Uçak fabrikasında kontrol Tuğrul Kıpçak, Kırklareli Acanta Ali Rıza oğlu Vecihi Güngör, İzmit Yaya alay Bl. 8 komutanı İlhami Sevimdağ, İnegöl Merkez okulu 239 Şükriye, Konya kız öğretmen caddesi No. 2 de yarilbay kızı Furuzan Harmankaya, Kütahya Çukurhan Gıyaz Sağer kızı Cahide, Malatya Baytar sıhhiye memuru Ali Özgelen, Alaşehir sıtma savaşı hekimi Necip oğlu Salâhaddin, Manisa Amerika asma fidanlığı direktörü Bay Reşad oğlu Doğan.

Resimli Ay 1936 muhturası: Gaziantep nümune matbaası sahibi Hüseyin vesıtasile Giritli Mehmet, Kayseri bez fabrikası diş tabibi Hikmet yanında Nermin, İzmir müddeiumumiliğinde hâkim namzedi Saim Sübkin, İzmir erkek lisesi 406 Rıza, Akşehir mahkeme âzası Veli Alp oğlu Ahmet Alp, Isparta Yaylâ mahallesi, tütüncü sokak 21 numarada Keriman, Kayseri Lisede 365 Emin, Hadımköy ışıldak bölüğü makinisti Sadettin kızı Şermin, İzmit Hacıhızır mahallesi Alemdar çıkmazı No. 52 Mehmet Ertem, Konya Süel orta okul 4708 İşcan, Kayseri Cumuriyet okulu 900 Mahir Köprülü, Adapazarı Harç sokağı gazhane caddesi 14 No. da Çihad Tuncel, Niğde Emniyat memuru Haşim Nuri oğlu Mahir, Aksaray müddeiumumi baldızı Güzin, Giresun jandarma okulu kaleminde Bigalı Sezai Evrensel, Samsun lise 455 Ferid Hamami, Samsun posta ve telgraf şube memuru Kemal Duru, Adana öğretmen okulu No. 693 Ulvi, Adana Cezaevinde Zeki Anlarşal, Karahalli İlkokulu başöğretmeni Hüseyin kardeşi, Sivas öğretmen okulu 297 İbrahim Alper, Sivas lisede 222 Cemal Saffet, Tekirdağ orta okul 833 Yusuf İzzettin, Trabzon Eksotha mahallesinde 18 No. lı evde Şekip Okumuş, Tokat orman direktörü eşi Nigâr Civelek, Tekirdağ maarif dairesi karşısında No. 13 de Halit kızı Feriha, Elâziz orta okulda No. 907 Cevdet, Elâziz beşinci okul No. 41 Sellâ Taşo, Yozgat nafia fen heyeti Necdet Nami Duru, Turhal şeker fabrikası elektrikçi H. Özarar.

Bilmeceyi çözen bir çok okuyucularımız gönderdikleri mektuplara 6 veya 4 kuruşluk Pul koymaktadırlar. Buna lüzum yoktur; bilmece mektupları — açık olmak şartile — 1 kuruşluk Pulla gelir.

OKUMAK

Gençleri irşat için söylüyordu :

— . . . Böyle kitap okumak olmaz. Masanızın başına oturur, kâğıtlarınızı hazırlar, kalemlerinizi yontarsınız. Hafızanıza güvenmek olmaz. Her sayıfayı tekrar, iyice kavrayıncaya kadar okur, ne anladığınızı bir kâğıda.. ehemmiyetli bulduklarınızı başka bir kâğıda, az ehemmiyetli gördüklerinizi üçüncü bir kâğıda yazarsınız. Kitap okumak işte böyle olur. Renk renk kâğıtlar, çeşit çeşit kalemler...

— Bir de pertavsız istemez mi?

Öfke ile baktı; azarlamasına vakit bırakmadan :

— Gençtirler, dedim, gözleri görür, pertavsız istemez. Ama, üstadım, esaslı bir tenbihi unutuyorsunuz. Başlarının altına da bir yastık almalı değiller mi?

— Neden ?

— Daha ilk sayıfada uyuyacakları için...

Başıma bir yıldırım, hiç olmazsa bir yumruk iniverir diye korkumdan hemen kaçtım. Üstat, ciddiyetsizliğimden dolayı, kim bilir bana ne kadar lânet etmiştir!.. Ben de dışarı çıkınca kendi kendime düşündüm : «Haksızım, dedim, kitabı üstadın istediği gibi okuyanların hepsi uyumaz, bir kısmı dayanır, ukalâ olur.»

Hayır, gençler! kitap okurken yanınıza çeşit çeşit kalemler, renk renk kâğıtlar almayın. Yanınızda kitabınızdan başka kâğıt bulundurmasanız, kaleminizi de kaybetseniz daha iyi edersiniz. Hele masa başına oturmayın... Hani resimlerde görürsünüz : somurtkan yüzlü, dünya ile alâkasını kesmişe benziyen bir delikanlı, masa başında «mütalea» eder durur, aman ona benzemeyin. O okumaz, çalışır; siz eğlenmek için okuyun.

İkide bir gözlerinizi kitaptan kaldırıp not defterinize çevirebiliyorsanız o kitap sizi sarmamış demektir. O zaman kitabı anlamamışsınız demektir. Belki size onun içinde neler bulunduğunu sorsalar, en küçük noktalara kadar her şeyi söyliyebilirsiniz. Fakat bu anladığınızı isbat etmez. Bir kitabı anlamak, ona bağlanmak, onun söylediklerini adeta kendi içinizden duyuyorsunuz gibi olmaktır. İnsan bu kadar yakından duyduğu şeyi deftere not etmeği aklına getirir mi? Bir kitabı anlıyarak okumak, onun sizden ayrı bir şey olduğunu unutmak, gözleriniz önünde siyah satırlar bulunduğunu farkedemeyip sanki kendi kendinize söylendiğinizi sanmaktır. Hiç olmazsa size birinin bir şeyler söylediğini...

Sonra biri çıkar da size : "Ne okudunuz? kitapta neler vardı?„ diye sorar ve siz cevap veremezseniz... Ne çıkar? O kitap, alâka ile okuduğunuz kitap, sizde birtakım izler bırakmıştır, bunları birer birer hatırlarsınız, hem de bir kitapta okuduğunuzu unutarak, öz malınızmış gibi hatırlarsınız. Bir kitabın insana vereceği asıl zenginlik budur.

Not alarak okumak... Bu bir kitabın bütün özünü çıkarmağa, onu artık kendiniz için lüzumsuz kılmağa kalkışmaktır. Hiç böyle şey olur mu? Bırakın, tekrar açışınızda o kitap size yepyeni, hiç bilmediğiniz bir şeymiş gibi gözüksün, sizi birkat daha, bir kere daha zenginleştirsin.

Hem ben size bir şey söyliyeyim : Kitabı anlamasanız da ne çıkar?... Daha ileri gideceğim : hiç kimse, ilk okuduğu kitapları anlamamıştır. Kitapların söylediklerini anlamak hassası insanda, ancak bir mikdar kitap okuduktan sonra hasıl olur. Okumağa başlayın, hem de kolaylarını aramadan, şu en güçleri denen cinsten kitapları açıp okuyun. Anlamadan okuyun : ilk zamanlar gözlerinizin bir türlü alışamıyacağını sandığınız karanlıklar, yavaş yavaş aydınlanır; ve birgün gelir, bu hassayı nasıl elde ettiğinizi siz de anlamadan, okuduğunuzu hemen kavrarsınız. İlk cigara, ilk kadeh rakı kime zevkli gelmiştir? Acı, tiksinilecek bir şey... Tadını, o tarif edilmez tadını ancak alıştıktan sonra sezersiniz. Kitaba da, cigaraya, içkiye alışır gibi alışın. "Ben bunun zevkine varamadım„ diye hemen atmayın, gün gelir, elinizden bırakmazsınız.

Eğlenmek için, gösteriş için, ne isterseniz onun için okuyun; fakat sakın çalışmak için okumayın. İnsan, çalışmaktan bir ân önce kurtulmak ister, asıl zevk için, ihtirasla yaptığı şeylerde sebat eder.

Masa başında okumayın, kırlarda, kanapeye uzanıp okuyun; vakit geçirmek için okuyun, kitapla dost olun. Günü gelir, alışırsınız. O zaman belki masa başında okumağı tercih edersiniz, belki not da alırsınız. Ona kim karışır? O zaman kitap okumağa alışmış, bu zevk için birtakım "manie„ ler edinmiş bir adam olursunuz. Keyif sizin...

Fakat başlangıçta size "şöyle yapın, böyle edin„ diyenlere kulak asmayın. Okumak bir zevktir, bir keyiftir, onu bir sıkıntı, bir vazife diye göstermek istiyenlere inanmayın.

Ama belki soracaksınız : "Okumağa alışıp da ne olacak? Boşuna masraf kapısı...„ Ben de size sorarım :

"Bunca insan tütüne, içkiye alışıyor da ne oluyor?... Ama masrafına, ilk kadehin acılığına rağmen alışıyorlar. Etraflarında gördükleri için... Kültür sahibi, hakikaten medenî milletler efradından bir kısmında, okuma tiryakiliği bulunan milletlerdir. Tütün içmeği, rakı içmeği şaşılacak, fevkalâde bir hal diye mi karşılıyorsunuz? Hayır, değil mi? Memlekette okumanın da öyle tabiî hallerden olması lâzımdır..„

Yine mi "Niçin?„ diye soracaksınız? O halde okumağa gönlünüz yok. Çünkü, itiraf edin, tütün ve içkiye alışırken bu kadar "Niçin?„ dememişsinizdir.

Nurullah Ataç

Doktor İbrahim yeni hizmetçisinin muntazam çalışmasından memnundu.

Hüseyin, bazen kendi kendine:
— Görülüyor ki ben çok zeki ve becerikli birşeyim!

— Oğlum! Sana çok mühim bir iş tevdi edeceğim...

Müşterilerim, on beş günlük bir istirahate ihtiyacım olduğunu anlamak istemiyorlar; benim gaybubetimde eksikliğimi göstermiyeceksin!..

Genç bir doktoru vekil bırakabilirdim; fakat bütün müşterilerimi aşırır diye korkuyorum...

Doktor gitti. Hüseyin yazıhaneye yerleşti. Kapı çalınınca kendi açıyor. Gelen müşterilere:
— Mazur görün, uşaklar köye gittiler de...

Hüseyin, doktordan aldığı talimat mucibi her müşteriye :
— Bir elsir buhranı efendim; onbeş gün sonra bir daha geliniz; veyahut sadece ;
— Bol bol kavun yeyiniz! diyordu.

Fakat otomobil altında kalan bir müşteri, bu tavsiyelerle iktifa etmedi; ağzına gelen küfürü basarak gitti..

Bir anne, müthiş bir diyareye tutulan oğlunu getirmişti; koleradan korkuyordu...
Hüseyin ona da :
— Bol bol kavun veriniz! tavsiyesinde bulundu....

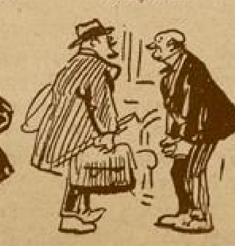

Doktor avdet edince :
— Hüseyin!.. İşler nasıl gitti?
— Mükemmel : her müracaat edene elsir buhranıdır; dedim

Doktor döneli bir ay olmuştu, fakat kapıyı bir tek hasta bile çalmıyordu. Doktor Hüseyine sordu :
— Sen, elsir buhranı diyince onlar ne cevap veriyorlardı?..
— Öyle ise bir mütehassısa başvuralım!..

25 Yıllık Saadetten Sonra

. . . *Lokantacının karısı Donna Lucia, eski bir güzelliğin izlerini taşıyordu...*

Yazan :
W. Somerset Maugham

İngilizceden Çeviren :
V. G.

Çok kimse, daha doğrusu insanların çoğu, hadiselerin kendilerini koyduğu vaziyetlerden kurtulmak isterler. Sanki etraflarındaki herşey değişirse, onlar da başka türlü bir insan olacaklar. Bazıları da, bulundukları vaziyeti, iftiharla değilse bile, tevekkülle kabul ederler. Onlar, hep aynı ray üzerinde işleyen tramvaylara benzerler; bir ileri bir geri gidip gelirler. Hayatlarını istedikleri şekle koyanlara az rasgelirsiniz; ve rasgeldiğiniz zaman da ona takdirle bakmak istersiniz.

İşte, ben de bunun için Thomas Wilson'u görmek isteyordum. Çok şayanı dikkat birşey yapmıştı. Bu yaptığı şeyin henüz ne netice verdiği görülmemişti; ve netice alınmadan önce de işi muvaffakıyetli saymak kabil değildi. Fakat, işittiklerime bakılırsa bu, garip bir adam olacaktı; ve onunla tanışmak hoşuma gidecekti. Bana onun çok ketum olduğunu da söylemişlerdi. Fakat ben sabırla ve tecrübe ile kendisinin bana herşeyi söyleyeceğini düşünüyordum. Hikâyeyi kendi ağzından dinlemek istiyordum. Çünki biliyordum ki halk, herşeyi büyültmeği çok sever. Bu mesele de, bu kadar büyük birşey olmasa gerekti.

Onunla tanıştığım zaman, bu ilk hissimde aldanmadığımı anladım. Ağustos ayını banyolarda geçirmek için gittiğim "Capri„ şehrinde "Piazza„ meydanında bulunuyordum. Orada Napoli körfezine bakan bir gazinonun taraçasında, "Ischia„ adasının arkasında güneşin batmasını seyrediyordum. Adanın, ışık zemini üzerinde teşkil ettiği şekil, dünyanın en güzel manzaralarından biridir. Ayakta duruyordum ve yanımda bir arkadaşım vardı.

Birdenbire arkadaşım:

— Bak, dedi, Wilson!

— Nerede?

— Parmaklığın önünde oturan, şu arkası bize dönük adam. Mavi gömlekli.

Baktım: akçıl saçlı bir baş ve kısa boylu, zayıfca bir adamdı bu.

— Bu tarafa dönse, dedim.

— Döner şimdi.

— Bizimle "Morganoya„ gelmesini söyle.

— Peki.

O güzel batı manzarası artık kaybolmuş ve güneş, bir yarım portakal gibi, şarap kırmızısı rengindeki sulara gömülüyordu. Döndük ve arkamızı parmaklıklara dayayarak, gazinodakileri seyre daldık. Herkes biribirile konuşuyordu.. karışık bir ses çıkıyordu. Sonra kilisenin çanı birdenbire ince akisler bırakan bir sesle, çalınmağa başladı. Capri meydanı, kilisesi ve çan kulesi ile, tam bir Donizetti operası için dekordur.

Bu manzaraya okadar dalmıştım ki, Wilsonun parmaklığın yanından kalktığını, ve bize doğru geldiğini görmemiştim.

Önümüzden geçerken arkadaşım onu durdurdu:

— Günaydın Wilson! seni birkaç gündür plâjda görmedim.

— Öbür tarafta denize giriyorum şimdi.

Arkadaşım beni ona tanıttı. Wilson nazik, fakat ihmalkâr bir tavurla elimi sıktı. Sonra arkadaşım ona, bizimle beraber gelmesini ve bir yere gidip birşey içmemizi teklif etti.

— Ben yemeğe gidiyorum, dedi.

— Sonra yesen olmaz mı?

— Olur! diye gülümsedi.

Pek iyi olmıyan dişlerinin arasında gülüşü güzeldi: kibar ve samimî bir gülüş. Üzerinde mavi bir kazak vardı, ayaklarında da çok eski bir sandal. Bu kıyafet zemin ve zamana uyuyordu

ama, ona pek yakışmıyordu. Onun uzun, keskin çizgili, güneşten yanmış, bir yüzü vardı. Dudakları ince, gözleri kurşunî ve adetâ kapanık gibiydi. Akçıl saçları dikkatle taranmıştı. Tavrı bir sigorta sosyetesi direktörüne çok benziyordu. Saatim kaybolduğu zaman, ondan gidip sigorta parası istediğimi pek, kolaylıkla gözümün önüne getirebilirdim.

Gazinodan çıktık ve caddeyi geçerek "Morganoya„ geldik. Bahçeye oturduk. Etrafımızdakiler Rusca, Almanca, İtalyanca ve İngilizce konuşuyorlardı. İçkilerimizi ısmarladık. Lokantaçının karısı Donna Lucia, otuz sene önce ressamlara model olan güzelliğinin izlerini taşıyordu. İri ve baygın gözleri "Hera„nın gözleri idi; ve sevgiyle dolu, güzel bir gülümsemesi vardı.

Bir müddet üçümüz gevezeliğe başladık. Capri de uzunca bir konuşmağa dalındı mı, ne türlü olursa olsun bir anlaşmamazlık çıkar. Dikkate değecek hiç birşey söylememiştik, fakat biraz sonra Wilson yanımızdan kalktı gitti. Az sonra da biz, arkadaşımın evine yemeğe gitmek için kalktık. Arkadaşım yolda bana, Wilson hakkında ne düşündüğümü sordu.

— Hiç!.. dedim, senin anlattıklarının bir kelimesine inanmak istemiyorum.

— Niçin?

— O, senin dediğin şeyleri yapacak bir adama benzemiyor.

— Kim, kimin ne yapabileceğini tahmin eder?

— Ben onun, rahatı için köşeye çekilmiş bir iş adamı olduğuna, adetâ eminim. Zannedersem senin anlattıkların Capri dedikodusundan başka birşey değil.

— İstediğin gibi düşün...

Beraberce deniz kenarından ilerliyerek güneşin sıcak kokusile dolu kumluklara daldık. Bir yerde arkadaşım, adetâ bağırırcasına:

— A! dedi, Wilson burada!

Yanına yaklaştığımız zaman Wilson bizi gördü. Ağzında bir pipo vardı. Daha genç görünüyordu. Sıcaktan bitmiştik. Hemen soyunduk ve suya girdik.

Ben sudan çıktığım zaman Wilson kumlukta, bir şemsiyenin altına uzanmış, kitap okuyordu. Bir sigara yaktım ve gittim onun yanına uzandım.

— İyi yüzdünüz mü? dedi.

Kitabını yere attı, kaldığı sayfanın arasına piposunu koyarak kapadı. Konuşmak istiyordu.

— Mükemmel, dedim. Burası dünyanın en güzel plâjı.

— Şüphesiz. Tiberius'un da deniz hamamları burada imiş; değil mi?

— Evet.

— Şu Tiberius'da çok enteresan bir adamdır. Onun hakkında anlatılanların hiçbirine inanmak doğru olmaz.

Ve bana, Tiberius hakkında birçok şeyler anlatmağa başladı. Onun kadar ben de tarih okumuştum. Söylediklerinin hepsini biliyordum. Fakat, gördüm ki o da çok okumuştu. Bunu kendisine söyledim.

— Evet, dedi, buraya geldiğim zaman Tiberiusu merak ettim. Okuyup öğrenecek vaktim de vardı. İnsan böyle bir yerde otururken tarih canlanıyor, ve siz de kendinizi sanki tarihin o devrinde yaşıyor zannediyorsunuz.

Şunu söylemeğe unutmıyayım: Bu vak'anın geçtiği günler 1913 senesiydi; ve dünya, içinde bulunduğu sulh ve sükûnetin bozulacağından, hiç şüphe etmeden mesut yaşıyordu.

— Burada ne zamandanberi bulunuyorsunuz? diye sordum.

Onbeş senedir, dedi, ve denize baktı. Dudaklarında garip bir tebessüm vardı:

— Burasını görür görmez aşık oldum. Belki bilirsiniz, bir Alman varmış, buraya bir öğle yemeği yemek için çıkmış ve kırk sene kalmış! Ben de aşağı yukarı aynı vaziyetteyim; fakat kırk sene kalmama ömrüm müsaade etmiyecek sanıyorum. Yirmi beş sene daha kim yaşayacak.

Sözüne devam etmesini bekliyordum. Çünki, bu sözlerin, onun hakkında anlatılan o hikâye ile alâkası vardı. Fakat, bu sırada denizdeki arkadaşım yanımıza geldi, ve başka lâkırdı açıldı.

O günden sonra Wilsonu birçok defa gördüm. Daima nazik ve samimî davranıyordu. Konuşmayı çok seviyordu. Onun, yalnız adanın her tarafını değil, etraftaki diğer yerleri tanıdığını öğrendim. Her bahis üzerinde çok okumuştu, fakat ihtisası Roma tarihi idi; ve bu sahada çok malûmatlı bulunuyordu. Hayali kuvvetsiz, fakat zekâsı fazla görünüyordu. Kahkahayla güler, fakat gülmesini çabuk keserdi.

Birgün, plâjdan dönerken, şoföre saat beşte bizi Anacapri de beklemesini söyledik. Monte Solaro dağına çıkacak ve gece ay ışığında inecektik. Ayın onbeşi idi ve oranın da çok güzel mehtap manzaraları vardı. Wilsona da bizimle gelip gelmiyeceğini sordum.

— Memnuniyetle! dedi.

Fakat, akşam, gideceğimiz zaman, arkadaşım hasta olduğunu söyledi. Denizde fazla kalmış, üsümüş olacaktı; bu uzun gezintiye çıkmak istemiyordu. Bunun üzere, ben Wilsonla beraber çıktım.

Dağa tırmandık, güzel manzaraları seyrettik, ve gece karanlığı basarken, terlemiş, aç ve susuz bir halde dağdan inmeğe başladık. Şehire gelir gelmez hemen yemeğe oturduk. Yemekler çok güzeldi, Antonio hakikaten iyi bir ahçı idi, şarabı da bize kendi deposundan getirdi. Birinci şişemizi makarna ile bitirdik. Sonra da ikinci şişeyi de devirdik... Yemekten sonra bahçede, salkımları sallanan bir asmanın altına oturduk. Hava çok sakindi. Her yeri gece kaplamıştı ve biz yalnızdık. Garson kız bize incir getirdi. Ben kahve ve likör ısmarladım. Wilson piposunu yaktı.

Şarap, kendilerini düşünceye verenler üzerinde çok büyük bir tesir gösterir. Wilson düşüne düşüne söze başladı:

— Capriye ilk geldiğim zaman da böyle ayın onbeşi idi. Bu geceki ayın aynı idi galiba.

— Şüphesiz, diye gülümsedim. Aynı aydı.

— Ben bu manâda söylemedim. Demek istediğim şuydu: o tarih bana daha dün gibi geliyor.

Marsilyadan vapurla gelmiş, Pompeyiyi, Poestumu ve oralardaki bazı yerleri gezmiştim. Buraya da bir hafta için geldim. Vapurdan istimbota binip sahile çıktık. Bavullarımızı almağa ve bizi karşılamağa gelen otel hizmetcilerile karşılaşınca, şehirin gürültüsü ve kalabalığı içine karışınca.. ve otelin taraçasında bir yemek yiyince, fikrim birdenbire değişti.

Capri şarabını o zamana kadar hiç içmemiş, fâkat lâfını duymuştum. Gece herkes çekildikten sonra otelin taraçasında şarabımı içmeğe başladım. Karşıda, tepesinden hafif dumanlar çıkan Vezuv yanardağı vardı. Ben şarabı lezzeti için değil, bu manzaranın ve mehtabın verdiği hisle içiyordum.

Wilson hikâyesinin burasında durdu. Susamış olacaktı:

—Likör getirtelim mi? diye sordum.

— Bir şişe şarab getirtsen iyi olur, dedi.

Şarap geldi, bardaklarımızı doldurdum. Uzun bir yudum içti.

Lâfı açmak için:

— Siz bir banka direktörü idiniz, değil mi? diye sordum.

— Evet, dedi, York and City bankasının Crawford şubesinin direktörü idim.

Sonra, piposunu çekerek, hikâyesine devam etti:

— O gece son gecemdi. Ertesi sabah vapura binip ayrılacaktım. Sahilde dolaşırken, sudan yükselen ve ayın altında parlayan iki kaya gördüm. Uzakta balıkçılar, ışıkları titreyen sandallarile, balık tutuyorlardı. Burası o kadar sakin

bir yerdi ki, birdenbire şöyle düşündüm:

Buradan niçin gidiyorum sanki? Karım dört sene önce ölmüş, çocuğum da annesinin yanına gitmişti. Karımın acısını hiç unutamamıştım. Çok iyi geçinirdik. Çocuğumun ölümünden sonra da dünyada yapyalnız kalmıştım. Ve zannetmem ki dünyada benim kadar yalnız biri bulunsun. Aklımdan geçeni yapmamak için bir sebep görmeyordum. Otuz dört yaşımda bulunuyordum.

Burada Onbeş senedenberi bulunduğunu söylemişti. Demek ki şimdi kırk dokuz yaşında bulunuyordu. Ben de onu okadar tahmin etmiştim.

— Onyedi yaşımdanberi çalışmağa başlamıştım. Hayatımın kalan kısmını burada sakin sakin yaşamakla geçiremez miydim? Burası benim şimdiye kadar gördüğüm en güzel yerdi. Bir hikâye okumuştum: Sibaris ve Krotona isminde iki şehir varmış. Sibarisde yaşayanlar çok mesut bir hayat sürerlermiş, Krotona da yaşayanlar da günlerini çok sert ve yorucu bir çalışmayla geçirirlermiş. Birgün Sibarisliler Krotonayı harab etmişler. Başka bir gün de başkaları Sibarisi yakıp yıkmışlar. Mesut insanlar şehrinin yerinde uzun bir sütun kalmış, bedbaht insanların şehrinden de hiç bir iz kalmamış.

Burada da, sahilde, sulardan yükselen bir kaya görünce - bu hikâye bana çok tesir etmişti - saadetin burada olduğunu anlamıştım. Şimdiden sonra ben de mesut yaşamak istiyordum. Bir köşk alacak, bir hizmetcile beraber, tek başıma yaşayacaktım. Bankadan çekilenlerden 30 sene çalışanlara tekaüt maaşı veriyorlardı. Bundan önce çekilenlere de 25 senelik "ikramiye" vardı. Bu para ile ömrümün sonuna kadar geçinebilirdim. Çünki 60 dan fazla yaşayacağımı ümid etmiyordum. Çok insan 50 yaşını aşmadan ölüyor.

— Ama, 60 yaşında öleceğine kimse de pek emin olamaz.

— Orası öyle.

— Onun için, ben sizin yerinizde olsaydım bankada 30 seneyi doldurmağı beklerdim.

— Fakat o zaman kırk yedi yaşında olacaktım. Artık hayattan bir haz duymıyacaktım. Şimdi ise çok mesut yaşadığımı söyliyebilirim. Elli yaşındaki bir adamın da otuz yaşındaki bir genç kadar zevkleri vardır, fakat, başka türlüdür.

"25 sene" bana çok uzun bir müddet gibi geliyordu. Ve "25 senelik saadet" düşüncesi beni çıldırtıyordu.

Bu fikre kapıldıktan sonra hemen Londraya gittim, bir sene kaldım, işlerimi hallettim: paramı aldım ve buraya geldim.

— Geldiğinize hiç pişman olmadınız mı?

— Hiç! çünki onbeş sene mesut yaşadım.

Bundan sonraki hayatı hakkında bir kelime söylemiyordu.

Wilsonun hikâyesi, arkadaşımın anlattığı gibiydi. Fakat, onun ağzında işidince bunda şaşılacak birş[ey] olmadığını gördüm. O, hayatına ist[e]diği şekli vermişti ve bunda da, h[iç] şüphesiz, hakkı vardı.

O gece ayrılırken Wilson beni kö[ş]küne davet etti. Birkaç gün son[ra] oradaydım. Bu, şehirden olduk[ça] uzakta, güzel bir köşktü. Şezlo[ng] vardı. Köşk bir bağın içinde idi; içeri[si] de güzel döşenmişti. Salonda bir piya[no] vardı. Oturdu. Birşeyler çalmağa baş[]ladı. Pek iyi çalamıyordu. Masan[ın] üzerinde iskambil kâğıtları vardı.

Onun hakkında işittiklerimi, kend[i]sinin anlattıkları ile birleştirerek, gözü[]mün önünde bu olgun adamın hayatı[nı] kurumağa çalıştım. Oldukça bir ma[] hayatına benziyordu: denize giriyo[r] çıkıp dolaşıyor ve daima mehtabın g[ü]zelliğini hissediyordu. İnsandan ka[ç]mıyordu. Fakat herkesle ihtiyatlı kon[u]şuyordu. Hülâsa, sakin bir peri haya[tı]. Diyebilirim ki bu adamın hayatı h[iç] aşkla karışmamış, çok fazla mace[ra] ve heyecan geçirmemişti. O, herşe[yi] kendi iradesi altına almağa muvaffa[k] olmuştu. Ne kimseyi kendi işine karı[ş]tırıyordu, ne de kendisi başkasını[n] işine. Kendi saadetini kendisinden bek[]liyordu. Herkes saadeti arar. Çok a[z] kişi onun nerede olduğunu bilir. Bu adam hem saadetin nerede olduğunu bilmiş, hem de onu eline geçirmişti.

***

Wilsonu evinde ziyaretimden birka[ç] gün sonra adadan ayrıldım. Oraya ancak

Döndüm baktım: Beyaz donlu, çıplak bir adam, bize ürkek ürkek bakarak.....

Faydalı Tetkiklerden Hülâsalar:

CESARET

Fransız muharrirlerinden Kanpanyu (Campagnou), fransızca mecmualardan birinde "cesaret,,i tahlil ediyor. Hodgâmlıkla korkuyu tabiîlik esası addederek "cesaret,,e "Ruh çiçeği,, diyor ve şöyle devam ediyor:

Harbe dair yazdığım kitaplarımın birincisinde şu iki formülü uzunu uzun tetkik ettim:

— Korku, ferdi tahaffuz insiyakının tabiî tezahürüdür.

— Cesaret, içtimaî tahaffuz insiyakının müktesep tezahürüdür.

İptidaî göçebeler, tevekkülden başka birşey bilmezler.

Afrikanın bazı kabilelerinde, içtimaî taazzuv yükseldikçe, şiddetli bir zabt ve rabt müdahalesine muvazi olarak cesaretin, yavaş yavaş, inkişaf ettiği görülüyor.

Kanpanyu, harbden şu tecrubeyi getiriyor: "Cesaret, iktisap olunur ve işlenir. O, bir gül gibi solar ve kurur.,,

Her en iyi şey gibi, askerî meziyetin de, birçok amirlerin bilmedikleri, psikolojisi ve patolojisi vardır.

Ben, fikrimin mahiyetini tayin etmeden, büyük bir sabırla tetkik yaptım ve korkakların, "asker olunca,, korkularına hakim olduklarını gördüm: Ya aktif bir telkihle (itiyat, tecrübe, maddî ve mânevi değişmeler) yahut pasif telkihlerle (zabt ve rabt, tazyik korkusu, sirayet, amirin fiili).

Kanpanyu devam ederek diyor ki: cesaret, ırkın eski ruhunun müdahalesi ile harbin korkunç şartlarına bir intibak keyfiyetidir. Tehlikede şahsiyetler, "ırkın mukadderatı,, denilen "esrarengiz ve hakim şeyin,, tesiri altında kalıyorlar.

Ben, "Düşünen saz,,ın cephede ıstırap çektiğini, sebat ettiğini ve öldüğünü görerek "kıymetini,, anladım.

Kanpanyu, makalesini, ruhî kıymetleri, şu aşağıdaki satırlarla, tebcil ederek bitiriyor:

Bütün büyüklüklerini zaaflarında saklayan asker arkadaşlarımız, bu "Düşünen Sazlar,, ; karmakarışık arz küresi üstünde, ruhî tefevvuklarını teyit ettiler.

M. Râsim Özgen

on üç sene sonra birdaha gidebildim. Araya harp girmiş, hayatım çok değişmişti.

On üç sene sonra Capriye gittiğim zaman arkadaşım beni karşıladı. Evini değiştirdiğini, bir odada oturduğunu ve beni misafir edemiyeceğini söyledi. Nerede oturduğunu sordum:

— Bilirsin, dedi, Wilsonun köşkünün bulunduğu yerde.

Wilsonu hiç unutmamıştım. Şimdi daha fazla hatırlamıştım: aradan, onun daha yaşayacağını düşündüğü, on sene çoktan geçmişti. Arkaşıma sordum:

— On sene sonra öleceğini söylerdi. Ne oldu?

Arkadaşım:

— Bırak, dedi, çok acıklı bir hikâye bu.

İnsanın, elinde olan şeylerle saadeti kazanması kolaydır. Fakat imkânsızlıkla hasıl olunca iş değişiyor. Wilsonun saadet plânı güzeldi. Fakat 25 sene sonrasını düşünmemişti. Ve zannettığı gibi, 25 sene sonra ölmemiş bulunuyordu.

25 sene sonra parası tükenince müşkil bir vaziyete girmişti. O zamana kadar on para borcu olmıyan adam, borç aramağa başladı. Fakat, bunun için de yalan söylemeğe mecburdu: Gelirinde bir arıza olduğunu, ve bir müddet sonra eline para geçeceğini söyliyerek, bir sene veresiye geçindi. Bir sene sonra artık ölümü, kendisi bulmağa karar verdi: Bir gece eve geldi; mutfağa giderek havagazı musluğunu açtı, boruyu eline aldı, yere yattı. Ağzına sokacaktı. Fakat ertesi sabah mutfağa gelen hizmetçi kadın onu, boru elinde, baygın buldu. Sevkitabiî ile, boruyu ağzından çekmişti.

Wilson, oraya hava girdiği için, boğulmaktan kurtulmuştu. Hastaneye kaldırdılar. İyileşti, fakat, gazın vücudünde yaptığı tahribatla, aklını kaybetmiş bulunuyordu.

Arkadaşım:

— Beni gördüğü zaman, bir yerde görmüş de hatırlıyamıyorumuş gibi bakıyor, diyordu. Gözleri, havaya atılmış da yere düşmeden kalmış bir taş gibi, boşlukta duruyor.

Wilson şimdi serseri bir hayat yaşıyordu. On parası yoktu ve para kazanacak halde değildi. Onun bunun yardımı ve sadakasile geçiniyordu. Oturduğu köşkün sahibinin karısı, vaktile onun hizmetinde çalışır, ev işlerini görürdü. Şimdi onu kendi yanlarına almışlardır.

— Vaktini nasıl geçiriyor?

— Ekseriya evden hiç çıkmaz. Dışarı çıktığı zaman vahşi bir hayvan gibi, korku ile koşar.

Sahilde bir ağacın dibinde oturmuş, bunları konuşuyorduk. Birden, arkamızda bir gürültü oldu. Döndüm baktım: Beyaz donlu çıplak bir adam, bize ürkek ürkek bakarak, yanımızdan denize doğru kaçıyordu. Bu Wilsondu, ve ben onu son defa olarak bu vaziyette gördüm.

Wilson geçen sene öldü. 25 senelik saadetten sonra daha altı sene yaşamıştı. Onu bir sabah sahilde, sulardan yükselen o kaya sütununun karşısında, ölü olarak bulmuşlardı. O gece mehtapta, bu saadet manzarasını seyrede ede ölmüş olacaktı.

YAZAN:
ZEYNEL AKKOÇ

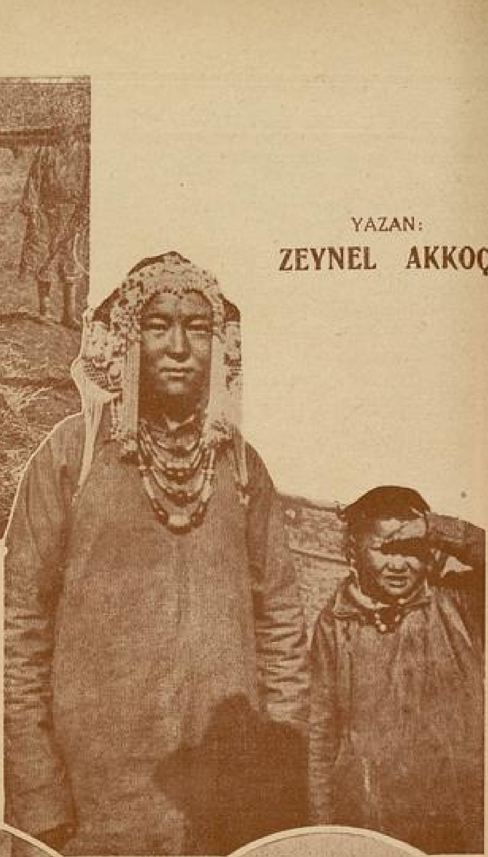

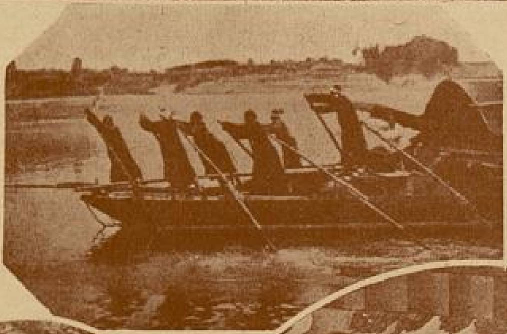

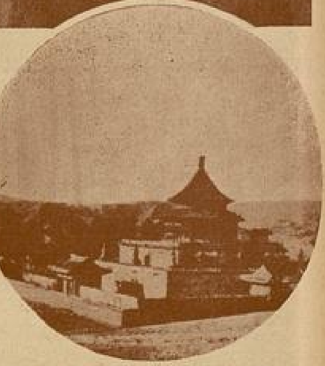

MOĞOLİSTAN

Rahmanî Kudretin Yeryüzünde Mümessili Yaşayan Budadır. Bu da, Lâmalar Arasından Yetişir!...

İtalyan Habeş kavgası çıktı... Bu münasebetle bütün gözler, alâkalar, eskiden ismini bile işitmediğimiz Habeşistana çevrildi. Habeşistanı, en ufak noktalarına kadar, öğretmek ve öğrenmek âdeta günün modası oldu. Habeşistanın haritada yerini bile bilmeyen bir kimse şimdi, en küçük şehirlerin mevkiini, Habeş sosyal ve kültürel hayatını öğrendi.

Son günlerde Uzak Doğuda bazı gürültüler oluyor. Mogollar, Habş vaziyetinde... Habeşistanda mevzuunu tüketen kalemler Mogolistana dönüyor. Şimdi biz de elimizden geldiği kadar Mogolistanı izaha çalışalım:

Mogolistan, 1921 temmuzundan itibaren müstakil ve kendi halinde bir devlet olarak görünüyor. Fakat karışık ve uzun bir tarihi vardır. Bu tarihi, bütün inceliklerile izah edecek değilim; onu salâhiyetli kalemlere bırakıyorum. Fakat Mogolistandan bahsederken Cengizi hatırlamamak ne mümkün. Bundan 700 sene önce bir Mogol dehâsı, cengâver ve cesur Türk askerlerile birleşince, neler yapmamıştı. Koca Asya, baştan başa bu iki cemiyetin yekvücut olarak salladığı kılıçlarla parlamıştı. Şimal steplerinden Hazere, İrana kadar olan saha bu cengâverlerin bir koşu meydanı olmuştu. Cengiz Türk değildir. Fakat onun devleti Türktür. Türkler bu sülâlelere Tatar dedikleri için, bunlarla idare edilenler Tatar ismini almıştır. Fakat Anadolu bu isimden kurtuldu. Çünkü Anadolu hiç bir zaman Mogollar tarafından idare edilmedi.

Mogollar, Mogolistandan çıkmamıştır. Cenk eden, hicret eden Mogol sülaleleri idaresindeki Türklerdir..

Cengizin ahfadından Kubilây, Çinde bir devlet kurdu. Bir başkası Volgada Altın ordu devletini; diğer biri de İranda İlhaniyan devletini kurdu. Kubilây, Pekinin yumuşak ve sefahat havası içinde biraz bozulur gibi oldu. Bundan sonra Asyada bir Timür hakimiyeti başladı. Daha sonra Mogollar yine Çinde bir aralık hâkim oldular. Nihayet Çinliler Mogolları hâkimiyetleri altına aldılar (1919). İki sene Çin idaresinde yaşayan Mogollar 1921 de tam bir istiklâl kazandılar.

Merkezi Uban-Bator Khato olan bir Cumhuriyet kurdular.

***

1,525,700 kilometrelik bir sahaya 2,5 - 3 milyon nüfus yayılmıştır. Bunlar 24 kabileye ayrılmıştır.

Mogolistanın hariçle münasebeti az olduğundan, bu insanlar âdetleri ve giyinişleri itibarile hususiyet arzederler.

Mogolistanın tabiî zenginliği hakkında kat'î malûmat yoktur. Fakat Jehol hudutlarında altın madeni olduğu muhakkaktır. Vaktile oralarda "Mogol ur„ ismi verilen bu madenleri, Amerikanlar işletiyordu. Altından başka gümüş, bakır ve taş kömürü de vardır. Mogolistan, zengin ormanları, balık dolu nehirleri; at, deve ve koyun sürülerile meşhurdur. Mogol develeri bir hörgüçlü ve güzeldir. Hem yazın sıcağına, hem de kışın fena soğuğuna tahammül ederler. Kışın uzun yünlerle örtülerek güzelleşir; yazın bunları döker. Mogolların atları da meşhurdur. Çok güzel değil, ufacıktır; fakat mütehammil ve kanaatkârdır.

Mogollar çocukluktan itibaren at üzerinde yaşarlar. Bütün işlerini atla görürler. Bu hususta bir Amerikan gezgini şöyle diyor: "Mogollar attan hiç inmezler. Ata çok bindikleri için yürüyüşleri de tuhaftır. Hattâ bunun neticesidir ki bacakları da biraz eğridir„. Mogolların en iyi eğlencesi at koşuları ve cirit oyunlarıdır.

***

Mogolların dini Budizmden çıkan bir Tiybet mezhebidir.

Lâmalar (papaslar) halk arasında büyük bir nüfuza maliktirler. Onun için kurnaz Mogollar lâma olmak isterler. Manastırlar büyük ve zengindir. Halk, -büyük çadır gibi- yurt dedikleri odalarda yaşarlar. Havanın sertliğinden istifade eden Lâmalar, halkı çok kandırırlar. Gûya fena ilâhların şerrinden onları muhafaza ederler.

Rahmanî kudretin yeryüzünde mümessili yaşayan Budadır. Bu, Lâmalar arasından yetişir. Kendisi için bir halef hazırlar. Ölünce, onun ruhu halefi ilâhlaştırarak, yaşayan Buda yapar. Her ilkbaharda yaşayan Buda karşısında Lâmalar, hususî elbiselerile şeytan dansı yaparlar. Bu hal şeytanî kuvvetlerin mağlup edildiğini ve onların kışla beraber gittiğini gösterir.

***

Mogol misafirperliği Uzak Doğuda meşhurdur. Her Mogol kendisine gelen misafire yurdunda bir yer ayırmağı, ve yiyeceğinden bir parça vermeği kendisi için borç addeder. Misafir içeri girince hepsi ayağa kalkar; ve onu tam ocağın başına oturturlar. Biribirlerine tütünlerinden ikram ettikten sonra, ekşimiş at sütünden likörler takdim ederler.

Yatmak zamanında yurt bir perde ile ortadan ikiye bölünür. Bir tarafa kadınlar, bir tarafa da erkekler yatar.

Sabahleyin yurt sahibi misafiri uğurlar, vazifesini yaptığı için de kendini bahtiyar addeder.

GÖRÜNEN MİKROPLAR

— Doktor, sizi gördüğüme çok memnunum. Ne vakit döndünüz?

Elimi avuçlarının içine almış, dostlukla sıkıyordu:

— Dün sabah beni aradığınızı söylediler. Pek hayıra yormadım. Neniz var?

İçimi çekerek, boynumu büktüm, sonra elimle sol kulağımı kapadım:

— Sızılar başladı doktor, yoksa yine ameliyat mı yapacaksınız?

Doktor gülüyordu; avucundaki elimin küçük parmağının sivri uçlu tırnağını, koparmak ister gibi, öne arkaya salladı:

— İşte, hep bu küçük, sivri tırnağın yaramazlığı, kabahati... Eğer o, kulağın içini kaşımak isterken, biraz dikkatli olsaymış, başınıza hastalık derdi çıkmayacaktı.

— Olan oldu doktor. Hastalarınızı, hangi günler bakıyorsunuz? eskisi gibi Salı, Cuma mı? ne zaman geleyim?

Doktor, bir dakika düşündü, Kaşları çatılmış, açık mavi gözleri, sinsi sinsi pırıldıyordu. Yavaş sesle:

— Size şimdi, başhekimi olduğum Hastayurdunda randevu vereyim. Çarşamba günü, saat beşte gelirsiniz. Doğrudan doğruya, benim odama girersiniz. Sıra beklemek, ağrılı, sızılı birçok hastaların arasında oturmak filân yok...

Sevinmiştim:

— Teşekkür ederim doktor. Şimdilik bana izin. Vapurum kalkmak üzere.

Elimi kuvvetle sıktı. Ayrılarak kalabalığın içine karıştı. Ben de iskeleşi alınmak üzere olan vapura atladım.

Salon dolmuştu. Yukarı güverteye çıktım. Mevsimin kış sonu olmasına rağmen, güneşin tatlı sıcaklığı, birçok yolcuları korkusuzca güverteye çıkarmıştı. Güneşli tarafta boş bir yer bularak oturduk.

Doktorla karşılaştığıma sevinmiştim. Bir yıl önce kulağım hastalanmış, doktor Hamit Vahit, ameliyat yapmış, beni hastalıktan kurtarmıştı. Kışın soğukları, hiçbir sızı, ağrı vermeden geçmiş, havalar ılıklaşınca sancılar başlamıştı. Doktor Hamit Vahidi telefonla aradım; "Avrupaya gitti, bir kaç güne kadar gelecek,, dediler. Tanımadığım bir doktora gitmektense, kendi inandığım, güvendiğim doktorumu beklemeği hayırlı bulmuştum.

Onu, bugün vapur iskelesinin kalabalığı arasında görünce çocuk gibi sevindim. Konuştuktan sonra, beni çok sıkan bakımevine çağırmayıp, Hastayurdunda bakacağımı duyunca, sevincim büsbütün artmıştı.

***

Dün Hastayurduna gittim, büyük, beyaz boyalı, taş binanın kapıcısı, beni içeri almak istemedi:

— Bu gün bakım günü değil...

Şaşırmıştım:

— Nasıl olur? doktorun bana randevusp var...

Kapıcı yüzüme sırıtarak baktı, göz kırptı:

— Hangi doktorun?

— Doktor Hamit Vahidin...

Kapıcı büsbütün sırıttı:

—Geç öyleyse, onun günü filân belli olmaz...

Elile işaret ediyordu:

— Sağa sap, koridoru geç, sola sap, salonu geçince, köşedeki büyük kapı, onun odasıdır.

Ne geveze adam, yürümeğe başlamasaydım, daha söyleyecekti. Sonra hasta değil de, buraya keyif için geliyormuşum gibi, manalı manalı göz kırpıyor...

Kireçleri kurumamış, boyaları taze koridorlar, salonlar geçtim. Sıra sıra, temiz örtülü beyaz karyolalar boş... beyaz gömlekli birkaç hastabakıcıdan başka kimseler yok...

Biraz şaşırmış, afallamıştım. Bu, boşluk, sessizlik içime tuhaf bir korku vermişti.

Köşedeki büyük kapıya gelince, parmağımla vurdum. İçerden, doktor Hamit Vahidin kalın sesi duyuldu:

— Giriniz...

Kapıyı yavaşça açarak girdim. Doktor beni görünce, gülerek yerinden fırladı. Ellerimi avuçlarına aldı:

— Nasılsınız bakalım? sancı, ağrı filân, var mı?

— Var doktor. Fakat sizi bulduktan sonra korkum yok. İyi edeceğinize eminim...

Gülümseyerek dinliyordu. Sordum:

— Hastayurdu, neye böyle boş doktor?

Birden kızardı:

— Daha hasta almağa başlamadık, haftada iki gün poliklinik yapıyoruz. Yatmağa, bakılmağa muhtaç olanları alacağız...

Doktor, bunları söylerken, geniş pencerenin yanındaki yazı masasının koltuğuna yerleşiyordu. Dört yanımı

gözden geçirdim. Yeri beton büyük odanın bir tarafında kitap dolu raflar, öbür yanında bir karyola, el yıkayacak musluk, duvarlarda kulak ve kulağın içini gösteren renkli kabartmalar var. Pencerenin kenarı çiçek saksılarile dolu... Burası, bakım odasından çok, doktorun hususî odasına benziyordu. Gözlerim bu sorguyla, doktorun gözlerini bulmuştu. O, sorgumu anlamış gibi:

— Bakım odaları bugün kapalıdır. Onun için sizi buraya, kendi odama almak mecburiyetinde kaldım.

İçime, korkuya benzer bir ürkeklik çökmüştü. Koridorda, arada bir geçen insanların ayak sesleri ötüyor, burnuma, ilâç kokularına karışan kireç ve boya kokuları doluyordu.

Burada oturmak, hastalarla dolu bekleme odasında oturmaktan kötü...

◆

YAZAN:

CAHİT UÇUK

◆

— Doktor, kulağıma bakmayacak mısınız?...

Pencerenin dışına dalan gözlerini, bana çevirdi:

— Aceleniz ne? biraz dinlenin bakalım! konuşalım... hem böyle gelip kaçıvermekte ne mana var?

Birşey söyleyemedim. Yüzüme yükselen sıcaklığı hissediyorum. Kulaklarımda kapıcının alaylı sesi çınlıyor.

Doktor, bir yıldanberi tanıdığım adam değildi sanki. Gözleri parlıyor, yüzünde yabancı bir gülüş vardı. Sordu:

— Nasıl oldu da anneniz sizi yalnız bıraktı?

Evden çıkarken, annemin söylediklerini hatırladım: “Eski doktorun, yalnız gidebilirsin.,,. Annem eski doktorun demişti. Halbuki karşımdaki adam, öyle yabancı ki...

— Doktor, lûtfen kulağıma bakınız

çabuk yapılması lâzım olan işlerim var...

— Ya...

Kulağıma baktı, ilâçladı, reçete verdi. Elini sıkıp çıkarken yüzüne baktım..

— Pazartesi gelirsiniz.

Dedi. Kapıyı çekip çıkınca, rahat bir soluk aldım.

***

Hep âksi tesadüflerle doktora yalnız gittim. Onu, her gidişimde biraz daha değişmiş olarak buluyordum.

Kulağımın ağrıları geçmişti. Fakat doktor:

— Daha bakılmak lâzım, sonra yine ağrılar başlar. Bu hususta söyleyeceklerim, öğütlerim var. Yine geliniz; diyordu.

Odaya girdiğim zaman, doktor pencerenin kenarındaki çiçek saksılarile uğraşıyordu. Odaya girenin kim olduğunu anlamak için, omzunun üstünden arkaya baktı. Beni görünce döndü. Elindeki yaprakları tablaya bıraktı:

—Hoş geldiniz. Sizi merak ediyordum. Geçen hafta görünmediniz. Nasılsınız bakalım.

— Teşekkür ederim doktor, iyiyim, onun için gelmedim.

Gözleri parlıyor, yüzüme dikkatle bakıyordu:

— Bir hafta içinde değişmiş gibisiniz?

Avucundaki elimi çekerek sordum:

— Ne gibi değişiklik doktor?

O, sorguma karşılık vermedi. Pencerenin kenarındaki saksılara doğru dönmüştü. İnce, yeşil sapında boynu bükük duran, iri fulyayı koparıyordu.

— Size, elimle yetiştirdiğim çiçeklerden birkaç tane takdim edeceğim.

Yandaki saksıda renk renk, sünbüller vardı. Onların her birinden birer tane kopararak, fulyayla beraber bana uzattı. Yüzüme bakıyordu. Gözlerinin içi yanıyor gibiydi, başını eğmiş, solukları yüzüme çarpıyordu:

— Siz de bu çiçekler gibi güzelsiniz. Tıbkı çiçekler gibi...

Bir adım gerilemiştim. Uzattığı çiçekler elinde kalmıştı.

— Doktor, rica ederim kulağımı muayene ediniz gideceğim, işim var.

Şaşıyordum. Bir yıldanberi tanıdığım doktor sanki bu adam değildi?

Konuşması, bakışları, harekâtı, her hali değişmiş, yabancı bir adam olmuştu. Gerilediğim halde yanıma yaklaştı:

— Niçin benden kaçıyorsun yavrucuğum?ben senin doktorun değilmi yim?

Cevap veremiyordum. Dudaklarım titriyor, gözlerim yaşlanmıştı. Ummadığım, beklemediğim şeyler karşısında kalmıştım.

— Gel sana içeri odanın manzarasını göstereyim. Bu binanın en güzel odası.

Koluma geçmiş, beni sürüklüyordu adeta. Dışarı çıktık. Solda bir oda kapısı açtı. İçeri girdik, kapıyı örttü.

Ben, şaşırmış, çocuklaşmış doktora bakıyordum.

— Gel çocuğum, gel yavrum, pencerenin önüne. Şu güzel manzaraya bak.

Karşılarda çiçeklenmiş kırlar.. ve sonlarda deniz görünüyordu. Bir ân doktoru unutarak pencerenin dışındaki güzelliğe daldım. Serin bir rüzgâr, bahar çiçeklerinin kokularile dolu, açık camlardan içeri doluyordu. Kuvvetli bir solukla, bu havayı içime çektim. Saçlarımın dibinde bir sıcaklık duydum. Başımı geri çektim. Doktor beni öpmek istemişti. Yüzü ateş rengini almıştı. Gözleri parlıyor, onda hiç görmediğim bir gülüşle bakıyordu.

Orada daha fazla duramayacağımı anlamıştım. Yüzüne iğrenir gibi baktım.

— Sizi böyle tanımıyordum doktor.

Sesim bana öyle yabancı gelmişti ki.. onu, pencere önünde şaşkın bir halde bırakarak çekildim. Kapıyı hızla çarparak dışarı fırladım.

***

Doktorun ahlâkı mı değişmişti?

Yoksa, bu, bahar rüzgârlarının sinirleri kamçılayan bir içki gibi, baş döndürmesi miydi?

Fakat, kapıcının sırnaşık teklifsizliği beni düşündürüyor...

Doktorun, ahlâkı kendiliğinden mi? yoksa, teşviklerden mi değişmişti?

Bu, hiç te uzak bir ihtimal değildi. Dertler, hastalıklarla uğraşan, nice doktorlar vardır ki, mikrop kaparak, hastalığa aşılanarak ölüp gitmişlerdir. Bazı canları kurtarmak, onların canlarına mal olmuştur. Demek ki, onların meslek hayatında, ahlâklarını da mikroplayanlar oluyor. Doktora acıdım.

Ne yazık ki, kapıyı hiddetle çekip çıktığım zamanki hakaretin, tamamile ona ait olmadığını anlatamıyacaktım...

Almanyada Hitlercilerin Irk Nazariyesi

Yazan:
HABİL ADEM PELİSTER

— 2 —

Hitlercilerin ırk mütahassısları, Arnavutların Tuna Cermenlerinden olduklarını kabul ediyorlar ve diyorlar ki: „Arnavutlar, dağlardan alçak vadilere ve Yunan denizlerine inmediler, esirlere karışmadılar, Helyonların kızlarını almadılar. Bunun için, sarı saçlı, mavi gözlü ve tam uzuvlu kaldılar!»

Bu iddia, belki doğrudur; belki de yanlıştır. Fakat, Hitlercilerin tarihî medeniyet tezlerinin aleyhindedir. Biliriz ki, Akdeniz medeniyetini Yunanlılar yükseltmişti. Bugün, eski devirlerdeki Yunan lisanı yazılır ve okunur. Aristo, Makedonya kıralı büyük İskenderin sarı saçlı, mavi gözlü olduğunu söylüyor. Fakat, bir Makedonya, bir Albanya medeniyetinden ve edebiyatından birşeyler söylemiyor. Yalnız diyor ki:

"İskender, kızdığı zaman, vahşi bir lisanla adamlarını tekdir ediyordu!„

Aristo ise, siyah saçlı, kara gözliydi. Atinadaki İlâhların hepsi de siyah gözlüydü. Fidias, siyah gözlülürden modellerini seçiyordu. Hattâ, Venus, Atina heykelleri, Efsos, Bergama, Milet ilâheleri de siyah gözlülerden başka birşey değildi. Eski Yunanistanda mavi gözlüler yoktu. İsparta, bunlardan kimseyi tanımıyordu. İskender, Makedonya ordusile Atina ve Korente geldikten sonra mavi gözler bollaşmağa başladı. Daha önceden de Makedonyadan Yunanistana gelen seyyahlarda bu renkler görülüyor. Yunan muhacirlerinin Adriyatik, İtalya, Karadeniz sahillerinde kurdukları kolonilerdeki yerli esirlerde bu renkler görülüyor, eski Yunanistana buralardan götürülüyordu.

Hitlerciler, eski Yunan medeniyetini kuran Cermenlerin Helyonlarla karışarak bozulduklarını söylüyorlar. Biz, eski Yunan medeniyetinin (Milet) muhaceretinden sonra başladığını biliyoruz. Eski Yunanın en salâhiyettar bir dahisi olan Aristo, Anadolunun İzmir kısmındaki Milet kolonisinden Yunanistana hicret eden Tales ve beş arkadaşı tarafından, Yunan felsefe, edebiyat ve mantığının kurulduğunu kabul ediyor. Bu beş adamdan önce, Yunanistanda ilim ve edebiyat yoktu. Bu devirdeki Yunanlılar ise, sarı saçlı, mavi gözlü değildi. Eğer, Atinayı kuran cermenler, daha önceden ortadan kaybolmuşlarsa, onların bir medeniyet kuracak kabiliyette olmadıklarını kabul etmek mecburiyetindeyiz. Nihayet, Yunan medeniyeti, bu Cermenlerin eseri değildir, diyebiliriz.

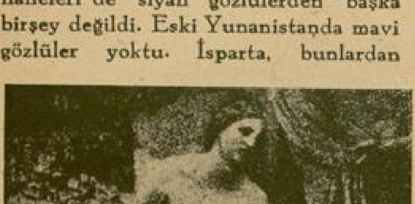

Otantik Cermen kadın tipi

Hitlercilerin kültür mütahassısı Rozenberg, Yunan medeniyet devrinde sarı saçlılarla mavi gözlüleri göremeyince, «Cermen dehası» nazariyesinin iflâsı ile karşılaşacağı şüphesizdi. Buna karşı da bir tez ortaya attı:

— Yunan medeniyeti, Tales - Aristo devrinde bozulmağa başlamıştı..„ O halde, eski Yunanistanın kitapsız, edebiyatsız devirlerindeki Cermenleri de, yarı vahşi kabileler sayar, bunlara bir kıymet vermeyecek olursak haksızlık eder miyiz, acaba?

Bugünkü Almanyanın en salâhiyettar âlimi gibi geçinen bu Rozenberg'in medeniyet tezi de gülünç bir mugalâtadan başka birşey değildir: Eğer Yunan medeniyeti, eski Yunanın bir tefessüh devri ise, insanların medenî bir cemiyet kurmamaları daha doğru olmaz mı?

Romaya ilk gelen Cermen kadın tipi

Rozenbergin cevabını bilmiyor değilim. Diyecek ki: «Eğer Yunan medeniyeti, Yunan ırkının bir tefessüh devri olmasaydı, Yunan ırkı kaybolmaz, medeniyeti yıkılmaz, hâlâ yerinde durur, yaşardı.»

Bu iddia, tarihin yanlış görülüşünden çıkarılmış bir hata değil, bir anlayış, bir muhakeme galatıdır. Hıristiyan dini, Müslüman dini gibi Yahudilerin malıdır. Yahudiler, kendi milletlerine "Allahın sevimli ırkı„ sıfatını verdikleri gibi, Allahın kendisi gibi ortaya çıkardıkları İsayı da, Yahudi ırkından göstermişlerdir.

Bu plânı tertip edenlerin maksatları, kabiliyetsiz ve hayat kavgasında beceriksiz olan Yahudi ırkına karşı Ariyen milletlerde bir sempati uyandırmak, istedikleri gibi serbestçe iş yapmalarına karşı ses çıkartmamak; ve neticede de Ariyen milletlerin ahlâk ve

seciyelerini bozarak ortalığı ellerine almak idi.

Papalık makamı, Yahudiler tarafından kurulmuştu. Sen Pol de, Sen Piyer de birer yahudi hahamı idi.

Ariyen ırkı, bu dini bilerek, isteyerek kabul etmemişti. Papanın pençesine düşen ahlâksız hükümdarların cinayetlerile, katliamlarile bu Yahudi dini kurulmuştu.

Lüter, bu işi sezer gibi oldu. Fakat, o da bir Yahudi hahamı olan Pavlosun "risale„ lerine kapıldığı için, yarı yolda kaldı.

Halbuki, Alman filesoflarından Hegel'in fikirlerinde canlanan "Yeni Din„ i görüyoruz. Bu dini, Schopenhauer, Herbart, Schelling gibi Alman âlimleri de sezmişlerdi.

Bu yeni dinin esasları, Ariyen ırkların orta Asyadan getirdikleri imandır ki, hıristiyanlığın ilk devirlerinde pek canlı idi. Hâlâ da eski canlılığını kaybetmemiştir: bütün Alman felsefesi, ırk kanından kuvvet alan bu esaslara dayanır.

Bunun için, hıristiyanlığın işe yarar parçalarile orta Asya fikirlerini birleştirerek "Cermen kilisesini„ açmalıdır. Bu kilise, Cermenlerin Papalığını da kurar, Romadan kurtuluruz. Buna: «Los von Rom Bewegung» derlerdi.

4 — Yahudilerin en kötü işlerinden birisi de farmasonluktur. Yahudi şefleri, henüz "Beşer hukuku„ ve "Sosyalistlik„ plânlarını keşfetmeden önce, farmasonlukla dünyanın okur, yazar sınıfını ellerine almışlardı.

Bu teşkilât, Roma zamanında başlamış, hıristiyanlık devrinde de Avrupanın bütün münevverlerini içine almıştı.

Yahudi şefleri, milletleri idare eden okur, yazar adamların İncil, Tevrat gibi kitaplardaki esirlik formüllerine, İsanın Allahlığına, dinin perhiz ve oruçlarına, "senin bir yanağına bir tokat vururlarsa, diğer yanağını da çevir!„ gibi sözlere ne inanırlardı ve ne de bu fikirlerle şefler otoritesi yerleşebilirdi.

Ayni zamanda, hem eski Yunanda işlenilmiş bir "tabiatı sevmek„ fikri de, bu sınıfta vardı. Hem de Ariyen ırkın kendiliğinden, bu Yahudi dinine karşı durmak imanı canlı canlı harekete geçmek üzere idi.

Yahudiler, tehlikeyi anlar anlamaz;

A — Hıristiyanlık, cahil halk içindir.

B — Yüksek sınıf, ilim dininde olabilir!

Palavrasını ortaya attılar. "Tabiatı sevmek ve bu sevgide birleşmek «dinsizliğinden başka birşey olmayan farmasonluk dinsizliğini uydurdular. Sonra, bu dalavereye girenleri de ellerinde

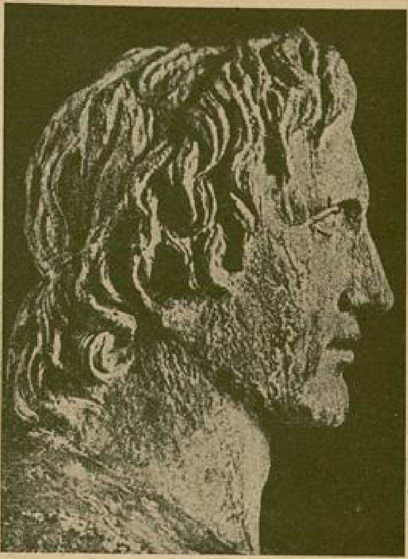

Büyük İskender

olan para işlerine ortak yaptılar; ve en sonra da ırkları idare edenlerin hepsini bu gizli cemiyetde birleştirebildiler. Daima bunların yularlarını ellerinde tutuyorlar, bunlara karşı cahil halkı, halka karşı da bunları harekete getirerek, kargaşalıktan keselerini dolduruyorlar, birer taçsız kral gibi hükmediyorlardı.

İngiliz, Amerika ve Fransız inkilâpları, bunların eserleri olduğu gibi, bugünkü dünyanın siyasî, adlî, malî, sınaî ve idarî teşkilâtı da bunların hükümleri altına girmiştir.

Avrupa ve Amerikada o kadar mason locası vardır ki, bu locaya girmeyenlerin iş yapmalarına, büyük memur olmalarına, para kazanmalarına, ve hatta

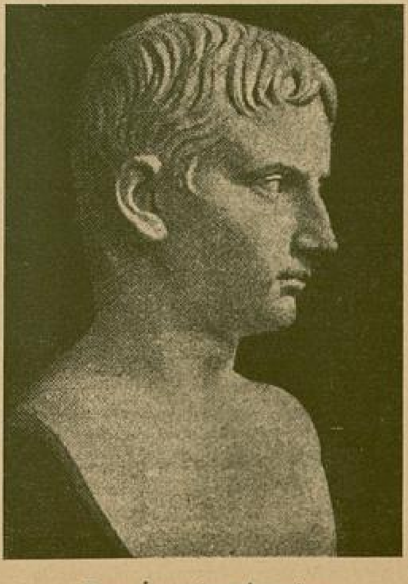

Roma İmparatoru Augustus

meb'us ve nazır olmalarına bile imkân yok gibi birşey!

Irklar, kendi mukadderatlarına hakim değillerdir. Belki, bu mason localarını idare eden Yahudi şeflerin "beyaz Irktan intikam„ plânına kurban gitmektedirler.

Yahudi şefler, 1897 tarihinde «Bal» siyonist kongresindeki kararlarında bu cihetleri kabul etmişlerdir. "Yahudi âlimlerinin on iki protokolu" kitabında okuyabilirsiniz!

Bu oyuna bir son verebilmek için:

A — Masonluğu köküden kaldırmak

B — Mason kitaplarını, mabetlerini yakmak

C — Masonluk çetelerini ırklardan koparıp atmak.

Lâzımdır ve yapılacaktır!

Cermen ırkı, dünyaya tabiî gidişini vermek için iş başına geçmelidir. Halbuki, karşımızda bizi ezmek isteyen Fransızlarla, içimize giren ve arkamızdan saldırmak isteyen İslâvlar vardır. Bunları ezmezsek, onlar bizi ezecekler-dir.

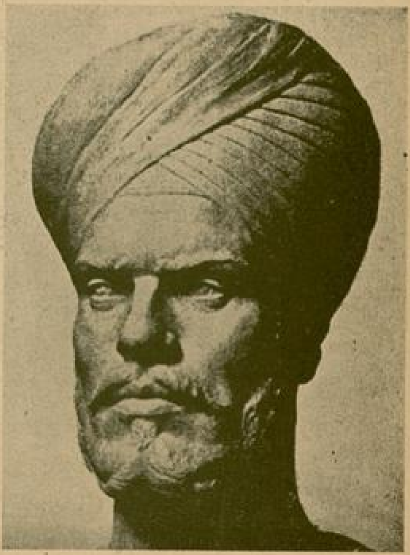

Alman cermenlerinden oldukları iddia olunan Hindistanın Sikh tipi

Biz ki «Übermensch»i yetiştirmişizdir bugün, bu Cermen düşmanlarını ezer, dünyada "cihangirlik - Weltmacht„ vazifesini? yaparız.

Bunun için ise, son muharebeyi göze almalıyız. Eski Cermenler gibi Doğuya, Batıya ve Güneye inmeliyiz.

Bize karşı duranların kafaları ezilir, teslim olanlar da idaremizde sulha kavuşurlar, yaşarlar.

Tabiat kitabı böyle yazmıştır, böyle olacaktır. Terayçke, Fon Bernardi böyle yazıyordu."

(Arkası 28 inci sayfada)

OYNAK YOSMA

******

Yazan :
MAHMUT YESARİ

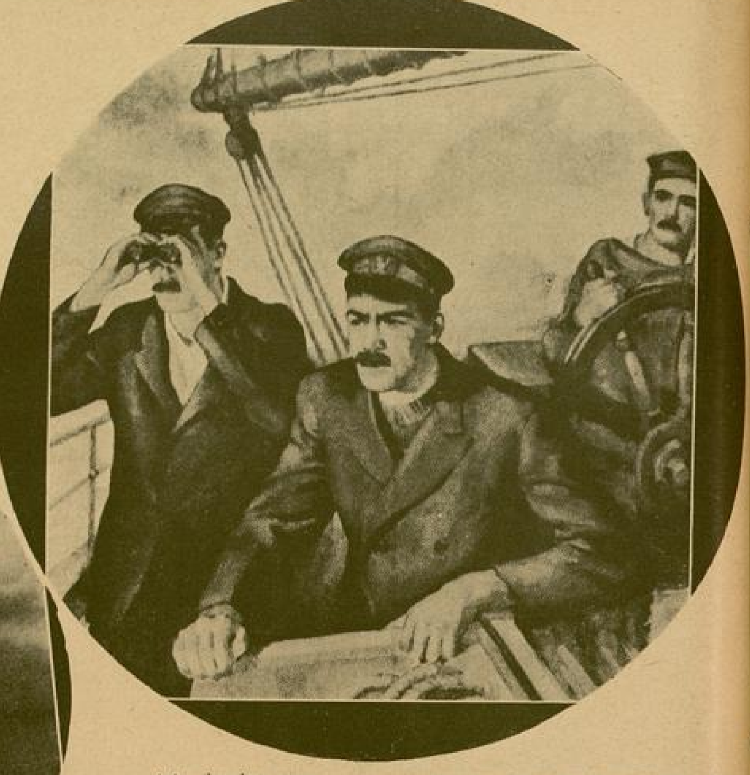

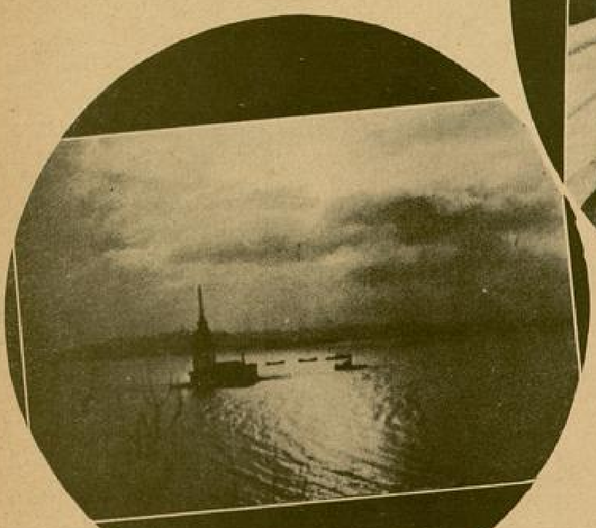

Ali Osman, daha İstanbula yeni geliyordu. Yol, iz bilmediği, ve kasabada: İstanbulun « büyük, korkunç bir şehir » olduğuna kulağı doldurulduğu için, gizli bir korku, kendinin de anlayamadığı sebepsiz bir üzüntü ile içi daralıyordu.

Trende, yağcı Hacı Hüssamla ahbap olmuştu; onun eteğini bırakmıyordu:

— Sen, İstanbulu biliyorsun... Gayrik, bir gözün, bende olsun... Gariplik kolay değil... Yer bilmem, yurt bilmem... Eh, dünya hali bu... Şayet, günün birinde, senin de yolun, bizim kasabaya düşerse, biz de elden gelen insaniyetliği gösteririz.

Yağcı Hacı Hüssam, yol arkadaşının telâşını yatıştırıyordu:

— Sen, merak etme, ağam! erkek olan sözü bir defa söyler... Seni, yalnız bırakmam...

Tren Haydarpaşaya yaklaşırken Ali Osman, heybesini sırtlayıp, herkesten önce vagondan atlamıştı Yüreği titreye titreye Hacı Hüssamı bekledi:

— Nerede kaldın? Pek ağırdan alıyorsun.

Fakat Hacı Hüssam, bir türlü vagondan çıkamıyordu. Hemen her uğradığı istasyonlardan yağ, bal, sepet sepet meyve aldığı için, bunları toplayıp indirmek, bir hayli zorca idi. Hacı Hüssamın, Ali Osmanla ahbap oluşu da, hep bu, yüklerin hatırı içindi. Kutuların, tenekelerin bir kısmını, Ali Osmanın malı gibi göstermiş, bagaj parasından kurtulmuştu.

Ali Osman da, kendi işini sağlama bağlamak için, Hacı Hüssama yardım ediyordu:

— Ver, şu tenekenin birini ben sırtlayayım. Kutuları da elime alırım. Ve Hacı Hüssamla Ali Osman, el birliğile eşyaları toplayıp vapur iskelesine çıkıncaya kadar, İstanbula giden vapur, halat almış, yavaş yavaş uzaklaşıyordu.

Hacı Hüssam, içini çekti:

— Masraf olacak ama, ne yapalım? Bir sandala bineriz. Vapura binseydik, bizi bedavamı götürecekti!

Hacı Hüsamın biraz ağırdan alması, yüklerin navlununu da, - yol iz bilmeyen, - Ali Osmana yüklemek içindi.

Garın, koy tarafındaki iskele ağzına yanaşık duran sandallardan birile pazarlık edip bindiler.

Ali Osman, kırk yaşına gelmiş, deniz nedir? görmemişti? Askerliği, bir tesadüf eseri olarak, hep çöllerde, ovalarda, dağlarda geçmişti.

Suyu, kasabadaki kaynaklarda; gezdiği, uğradığı yerlerde rastladığı çaylarda, derelerde, ırmaklarda görmüştü. Ona denizi anlatanlar olmuştu.

Fakat, denizi, gözile görmediği için; « büyük, geniş su » hakkında fikri yoktu. Hayali; çayları, dereleri, ırmakları, kaynakları biraz genişletiyor, sonra, yine bir çevre içinde daralıp kalıyordu. Suyun, çokluğu, genişliği; engin, Ali Osmanın hayaline sığmayor, sığamıyordu.

Rıhtım üzerinde, Hacı Hüssam, sandal pazarlık ederken, Ali Osman, şaşkın şaşkın bakınıyordu.

Ogün, İstanbulun, gelin gibi süslü, telli pullu bir günüydü. Güneş, hafif sislere bürünmüş, nazlı nazlı göz kırpıştırıyor; deniz, dalgasız, çırpıntısız, yağ gibi akıyordu.

Trende, sıcaktan, tozdan, havasızlıktan bunalan Ali Osmanı, denizin serin, taze havası; ufuktan baygın baygın esen tatlı meltemin ılık yelpazesi, bayıltmış gitmişti.

Kendi köyünde, serin bir rüzgâr için, yaylalara gider, gölgeliklere çekilirdi. Güneş, toprağı, fırında pişirilen tuğlalar gibi kızdırır; sıcak, ağır rüzgârlar kumları, tozları, yangın külü gibi savururdu. Halbuki burada, güneşin altında bile, bir serinlik, tuz kokulu bir ıslaklık, pınar başlarındaki yosun kokulu tazelik vardı.

Eşyaları sandala attıktan sonra, Ali Osman, Hacı Hüssamla birlikte köşeye kuruldu. Denize bu kadar yakın bulunuş, Ali Osmanı, afyon yutmuş gibi çakır keyif etmişti.

Uçlarından şıpır şıpır sular damlayarak küreklerin denize dalıp çıkışları, sandalın

hafif yalpalarla, içinde uyuyan çocuğu uyandırmamak için yavaşça sallanan bir beşik gibi sallanışı, onu, ömründe hiç duymadığı bir hazla, sevinçle uyutacak gibi oluyordu.

Yolda arkadaşına sordu:

— Emme su hal.. Deniz, zorlu şeymiş, bel.. Ne dersin dayı, kırk yıl bıraksalar, adamın canı içerisinden çıkmak istemiyecek... Hey yaradan Mevlâm! bu su, nerelerden akar, nerelere dökülür?

Hacı Hüssam, bilgiç bilgiç gülümseyordu:

— Bu, birşey değil... Bundan daha büyükleri vardır.

— Deme be!

— Gözünle görmeden akıl erdiremezsin ki...

Tophane rıhtımına yaklaştıkları zaman, Hacı Hüssam, fındık yüklü bir mavnanın yelkenlerini toplayan, sıkı poturlu bir gemiciye seslendi:

— Hoş geldin, Veysel reis!

Gemici, elile işaret ediyordu:

— Hoş bulduk, Hacım... Sen, nerelerdesin? Çoktandır görünmez oldun!

Hacı Hüssam, boynunu büktü:

— Ne yaparsın? Geçinme dünyası! iş, güç!

Gemici de gülüyordu:

— Eh, Allaha şükür... Iş olsun da, bırak güç olsun!

— Öyle... Öyle...

Ali Osman, usulca sordu:

— Dayı be, bu gemi ile ne yaparlar?

— Bu da, bir çeşit ticarettir.

Ali Osman, küçük dilini yutacaktı:

— Deme be! bu, keyifli bir ticaret... Hem denizde dolaş, hem de para kazan... İş dediğin de böyle olmalı.

Birdenbire arkadaşına açıldı:

— Ben, zati İstanbula, ticaret için geliyorum. Üç beş kuruşum var. Böyle bir iş tutsam, olur mu?

Hacı Hüssam güldü:

— Vazgeç... göründüğü gibi kolay değildir. Zor, çok zor iştir. Gemicilik, ayrı sanattır.

Ali Osmanın bir kere kafasına girmişti:

— Güçlüğü, kolaylığı bırak... Rüzgâr, yelkeni şişirdi mi yan gel, keyfe bak... Sen, bana, bu gemicilerden birini tanıt, ötesine karışma!

Yağcı Hacı Hüssam, kendi işlerinin hesaplarını düşündüğü ve kafası onlarla dolup taştığı için, yol arkadaşına uzun uzun meram anlatmaktan üşendi:

— Olur, dedi.

***

Ali Osman, nihayet muradına ermişti. Ticareti bırakıp köyünde dinlenmek isteyen bir «Karadeniz uşağından», tepeleme fındık yüklü bir gemiyi satın almıştı; Adalardenizine pupa yelken açıldı.

Yanında dümen tutan, yelkenleri kullanan bir iki yardımcı vardı. Ali Osman, bütün işleri, onlara bırakmış, kendi, burun tarafına bir şilte serip uzanmıştı.

Şimalden esen kuvvetli rüzgârlar, yelkenleri şişiriyor, gemi, Marmaranın durgun sularını yararak ilerliyordu.

Sabaha karşı boğazı geçmiş, Çandarlı açıklarına gelmişlerdi. Ufuk, birdenbire kararmış, siyah, korkunç bulutlar, gökyüzünü karartmış, kaplayıvermişti.

Ali Osman korkarak sordu:

— Mümin reis, hava, bozacak gibi... ne yapacağız?

Mümin reis, omuzlarını silkti:

— Bunun burasında, sığınacak bir liman, mendirek yok ki... Birazdan yağmur bastıracak... Eğer yıldız esmezse, işimiz iyidir ama, yıldız kıble karışık eserse, Allah yardımcımız olsun...

Ali Osmanda renk atmıştı:

— Şakanın sırası değil, reis!

— Ne şakası?

— Öyleya... Yıldız, gökte olur; deniz üstünde, yıldızın işi ne? Namaz da kılacak değiliz ki kıble ile işimiz olsun... Sen, şöyle bir hesapla da, yakın kıyılardan birine yanaşalım.

Mümin reis, gittikçe kararan ufuka bakıyor, Ali Osmanın söylediklerini değil, kendi kendine hesapladıklarını düşünüyordu.

(Arkası 28 inci sayfada)

..... etrafında bir sürü tanımadığı adam vardı.

Greenland Seyyahlarından
KNUD RASMUSSEN

BUZLAR ARASINDA YAŞAYAN KANI SICAK İNSANLAR

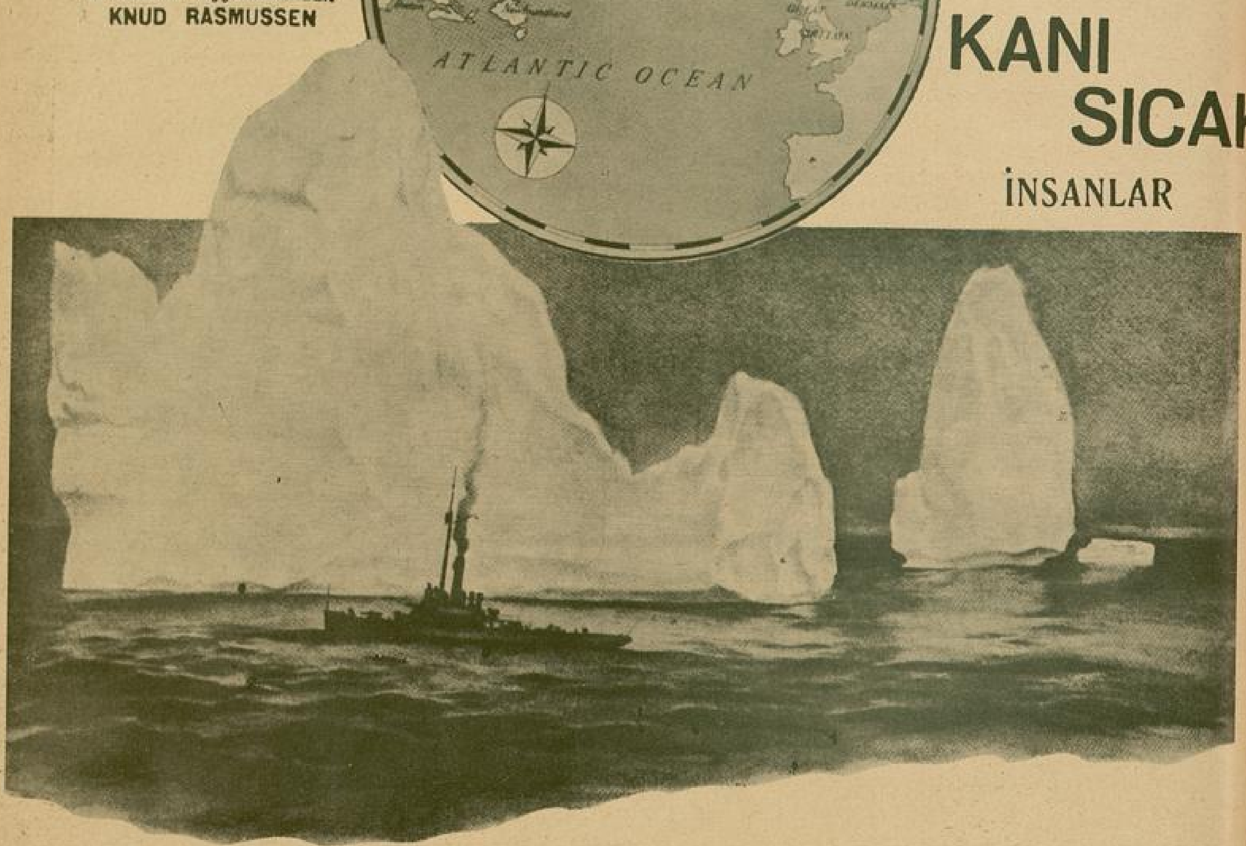

Peter Frenchen anlatıyor

Ömrümün büyük bir kısmını Kuzey memleketlerinde geçirmişimdir. Oralarda kâşiflik ettim, avcılık ettim, ilmi tetkikler yaptım. En sonunda da Eskimolu bir kadınla evlendim. Biri erkek bir kız iki çocuğum oldu. Ben de Eskimolar gibi yaşamağa başladım. Onları nazik ve iyi ahlâklı buldum, kanım kaynadı. Bu yazıyı da vahşi ve medeniyetsiz sanılan bu kavmi anlatmak için yazıyorum.

Grüenland'a İlk Seyahatim:

1906 senesi haziranın yirmi dördünde Kopenhagdan kalkıp, Grüenland'a tetkik seyahatine çıkan Rasathane âlimi Mylius Erichsen'in heyetinde, bilginin muavini olarak yola çıktım. İslandaya uğrayıp kalktıktan sonra, artık medeni dünyayı arkamızda bırakmış, vahşi buz ülkelerine doğru ilerlemeğe başlamıştık.

O zaman Grüenland'ın Kuzey sahilleri

Grüenland'ın Ayak Basılmamış En Şimal Noktasına Giden Adam

◆

henüz keşfolunmamıştı. Bizim de maksadımız oraları keşfetmekti Fakat bunu, gemimizi oralara kadar sürmekle elde edilecek bir iş sanmayın. Önümüzde büyük ve korkunç bir düşman vardı, ve biz onunla çarpışmaya gidiyorduk: Buz!

Grüenland'a çıktıktan sonra yolumuza karadan -yani kar ve buz üstünde- devam etmek istedik. Fakat, az sonra, önümüzü aşılmaz kar ve buzlarla kaplı bulduk. Bulunduğumuz yerde kamp kurduk, ve orada tam üç sene kaldık!

Bulunduğumuz yer, şimdiye kadar Grüenland'ın ayak basılmamış en Kuzey noktası idi. Fakat, bizim gitmek istediğimiz adanın en ucu idi. Buraya ilerlemek gayesile yol, araştırmak için, üç karakol kurmağa karar verdik. Ben, Buzburnu denilen noktayı, yani tamamen buz olan bir yeri muhafaza edecektim. Yanıma da bir arkadaş verilmişti. Fakat bu arkadaş, benimle bir sene kalmaktan belki canı sıkılır diye, altı ay sonra yerini başkasına verecekti!

Buzlar ortasında aylarca tek başıma

Altı ay geçti, telsizle muhabere ettiğimiz başka bir karakoldan emir alan arkadaş, beni yalnız bırakarak kalktı gitti. Fakat, yerine gelecek olan öteki arkadaş gelmedi! koca buz diyarında yalnız, tek başıma kalmıştım. Düşünün: Dört bir tarafınız bembeyaz, kar kaplı, buzlarla çevrili, başka hiçbir renk yok... Bir kulübe içerisindesi-

siz. Sabah, akşam, gece yok: hep ayni saatler, hep ayni günler. Buna kimse tahammül edemez, ve insan belki aklını kaybeder. Fakat, ben o zaman yirmi yaşımda bulunuyordum ve «Macera!» diye çıldırıyordum. Allah bana büyük bir macera vermişti. Şikâyeti aklıma bile getiremezdim...

Bulunduğum yerin çeveninde havanın değişiklikleri, buzların vaziyeti üzerinde tetkikler yapıyordum. Bir sene sonra -bunun altı ayı gitmişti- arkadaşlarla buluşup tetkiklerimizi birleştirmeğe karar vermiştik.

Birinci - Teşrinin ortasında güneş bütün bütün kayboldu: altı aylık gece başlamıştı. Karanlıkla beraber bir tehlike başgösterdi: Kurtlar hücum ediyordu! Yedi köpeğim de, birer birer bu canavarlara yem oldular. Köpeklerim elimden gittikten sonra da, beni kurtlardan koruyacak birşey kalmamıştı. Kulübemin etrafında dolaşan kurtların hücumunu her zaman bekleyebilirdim. Bu tehlikeden kurtulmak için yapacak tek bir çare buluyordum; bulunduğum yerden iki üç kilometre kadar uzakta olan sahile, gemiye gitmek. Fakat, kulübeden dışarı çıkmak ve karanlıkta ilerlemek kendimi kurtların önüne atmak olacaktı. Çar naçar kulübede ya ölümü, yahut ta kurtulmayı bekleyecektim.

Fakat, kulübede kapalı kalmakla da iş bitmiş olmuyordu; yakacak odunum tükenmişti. Yavaş yavaş yiyecek bir şeyim de kalmıyordu. Odun bulmak ve yiyecek bir hayvan vurmak için dışarı çıkmak lâzımdı. Fakat sabahı.. yani ilkbaharı beklemeğe mecburdum. Aylarca süren ve kâbuslu tek bir gece gibi gelen kıştan sonra nihayet bahar geldi! Bahar! Grüenland'ın baharı! Bu, güneşin aydınlığından başka birşey değildir. Fakat, orada altı ayı karanlıkta geçiren adam için bu, saadetin en büyüğüdür!..

Sabah ve yaz oldu

Güney tarafının yavaş yavaş aydınlandığını gördüğüm zaman, duyduğum sevinci ve heyecanlı saadeti anlatamam. Bu, ölümden kurtulmak gibi birşeydi, ve hakikaten de ölümden kurtulmaktı!

Fakat, gündüz -veya bahar- olduktan sonra vaziyet değişecek miydi? Aydınlanan ufuktan ne gelenin, ne de gidenin bulunmadığını görünce; beni yine keder kapladı. Bu keder artık bir hiddet şeklini alıyordu. Tek başıma buradan kalkıp gitmeği, ya onları aramağı, yahut ta gemiye dönmeği düşünüyordum.

Buna karar vermek üzere olduğum bir gün, uzaktan birisinin geldiğini gördüm: bu, benimle beraber bulunmağa gelen bir arkadaştı. O, bana yalnızlığımı unutturdu; ve onunla beraber kulübede iki ay daha kaldık.

İki ay sonra, reisimiz Mylius Erichsen'le beraber bütün kafile geldi. Çok ehemmiyetli tetkikler yapmışlardı, fakat, Kuzey noktasına gitmek çarelerini bulamamışlardı. Bunun üzerine, gemimize binerek Danimarkaya döndük.

İkinci ve temelli yolculuk!

Kopenhag Üniversitesine döndüğüm zaman, tekrar bir Grüenland seyahatine çıkmağı aklımdan geçirmiyordum. Fakat, o sıralarda tanıdığım Knud Rasmussen bana bu arzuyu tekrar verdi.

Knud Rasmussen yarı Grüenland'lı sayılır. Babası oraya giden bir misyonerdir, anası bir Eskimo! tanıştıktan sonra beraber Grüenlanda gitmeğe karar verdik. Knud, çocukken bırakıp geldiği memleketine, o zamana kadar ancak bir kere gitmiş. Şimdi tekrar gidip orada yaşamak ve tetkikler yapmak istiyordu. Beraber yola çıktık.

Müşkülâtlı bir yolculuktan sonra Baffin körfezinin en Kuzey noktası Melville körfezine vardık. Fakat, tam sahile yaklaşacağımız zaman gemimizi bir akıntı kaptı, ve bizi aldığı gibi, bir aysbergin üzerine attı. Gemimiz parçalandı. Batmak tehlikesi vardı. Ne yapacaktık? Aysbergin üstüne çıkmak ta tehlikeli idi. Bu buz adasının bizi alıp, karadan büsbütün uzaklaştırması hiç de istenilecek birşey değildi. Onun için, gemimizde kalmak hepsinden iyi idi. Hemen kırılan, parçalanan yerleri mümkün olduğu kadar tamir ettik, ve aysbergden uzaklaştık.. Fakat bu sefer de bir rüzgâra tutulduk. Yalnız, rüzgâr akıntıdan daha insaflı davrandı, ve bizi insan bulunan bir sahile attı.

Burası «Kuzey yıldızı» körfezi idi. Yerliler bizi merakla karşıladılar. Onları ilk gördüğüm zaman -daha sonra aralarında yaşayacağım bu insanlar- bana çok tuhaf göründüler. Ayni gün onlar hakkında ilk meraklı şeyi de öğrendik:

(Arkası 29 uncu sayıfada)

Peter Freuchen'in Eskimolu karısı ile, kızın ailesi efradı.

Bir Nişan Merasiminde Gördüklerim

Yazan :
NACİ SADULLAH

Muharrirlerin, gazete, mecmua okumayan kadınlarla evlenmeleri; sesleri, bizim radyo işpigerinkiler kadar kötü olanların, sağır kadınlarla evlenmeleri derecesinde hayırlıdır.

Çünkü, meselâ eğer eşim bir mecmua ve gazete abonesi olsaydı; ben, nişanımda gördüklerimi size anlatamıyacaktım; ve içimi dökememenin azabı beni, gözüme kaçmış bir kıymık gibi kıvrandıracaktı.

* * *

Doktor olmak, avukat olmak, mühendis olmak için mektep mektep dolaşmak lâzım.

Ticarette, siyasette, muvaffak olabilmek de hayli hüner sahibi olmaya bağlıdır.

Bu hakir görülen yazıcılıkta bile siv,-rilebilmek için, küfüre, hakarete, ve bilhassa açlığa bir belediye memuru, bir taksi şoförü kadar idmanlı olmak icabeder.

Fakat nişanlanmak.. daha doğrusu bir nişan merasiminin «icabatı» nı, kaidelerini öğrenebilmek doktor olmaktan da, avukat, mühendis, tüccar, saylav, ve muharrir olmaktan güç.

Ben eskiden, bekârlığın bu pahalılığında evlenenlerin azlığına şaşardım.

Fakat, belimin bitip tükenmeyen külfetler altında bükülüşünden sonra, dünya evinin tenhalığındaki hikmeti gayet iyi anlıyorum.

Bana hak vermeniz için, sade bu iş zımnında tedariki zarurî olan levazımın bir listesini neşretmekliğim kâfi. Ancak hem mecmuayı birkaç hafta sade bu işe tahsis etmemek, hem koca bekleyen kızcağızların kısmetlerini daha fazla geciktirmemek, hem de bekârları evlenme niyetinden tamamen soğutup caydırtmamak için bundan vazgeçiyorum.

* * *

Herşey hazırlandı. Fakat, yukarıki satırları okuduktan sonra, herşeyin hazırlanışına kadar bizim ne hale geldiğimizi tahmin edersiniz sanırım.

Ben, yorgunluğumu, başlayacak olan neşeli bir âlemin eğlencelerile gidermeye hazırlandım! Öyleya: Hep «yakın ahbablar» gelecekler. Tatlı konuşulacak, tatlı yenilecek, tatlı içilecek!.. Plâklar çalınacak; Oyunlar oynanacak. Kadın ve çiçek kokusu içinde keyfine doyulmaz bir curcunadır gidecek!

Vakıa hep «yakın ahbablar» geldiler! Fakat, kendi aralarındaki gerginliği gördükten sonra ben, bizim «yakın ahbablar»ı, biribirlerile uyuşamıyan kimya maddelerine benzettim.

İçlerinde kızlarını «telile duvağile toprağa verenler» varmış.

Bizim saadetimiz, onların felâketlerini tazeledi: Ve bir «kah, kah» yerine, bir «ah, vah» dır gitti.

Ben tatlı yemekten, hele tatlı içmekten hiç hoşlanmam. Fakat bu «ah, vah» arasında yediğim ve içtiğim tatlılar büsbütün tatsız geldi. Az önce! «Plâklar çalınacak, oyunlar oynanacak! » demiştim.

İşin bu tarafına diyeceğim yok: Plâklar hakikaten çalındı, ve oyunlar hakikaten oynandı.

Fakat plâkları, kapının açık bırakılışını fırsat bilen bir açıkgöz çaldı. Ve ben, ogün muzip dostlarımın bana oynadıkları oyunların acısını, hâlâ unutamadım.

* * *

Bizim yakın ahbaplardan bazıları gazeteci olduğumu duyunca, beni, bildikleri bir müvezziden sormuşlar. Biçare müvezzi hafızasını, sandık odasını gibi altüst etmiş, fakat sorulan bu meslekdaşı (!) bir türlü hatırlayamamış.

Bu vaziyet karşısında bizim yakın ahbaplar, mesleğimdeki silikliğime kanaat getirmiş olacaklar ki, bana pek mültefit davranmadılar.

Bunu duyunca, dünyanın bütün nüktelerini birden dinlemiş kadar güldüğümü tahmin edersiniz.

Fakat işin kötü tarafı, bizim «yakın ahbaplar» içinde, bu satırları okuyacaklar da vardır elbet.

Dilerim onlardan: «Gülü seven, dikenine katlanır!» sözünce, beni affedivers sinler!

* * *

İlk davetli, davetiyede yazılan zamandan yarım saat sonra gelmek, ekâbirliğini gösterdi.

Ve ondan sonra, bizim yakın ahbaplar birer ikişer, üçer beşer «teşrife» başladılar!

— Şerefyap oldum! Kelimelerini habire tekrarlamaktan, Amerikan sakızı çiğnemiş gibi çenem yoruldu. Ve bu mecburiyet biraz daha sürseydi, «fartı teşerrüf» den muztarip olacaktım. Bizimkiler, «yakın ahbaplar» ını bana tanıştırıyorlar. Ben onlara salondaki bildiklerimi takdim ediyorum.

Ve bu uzun tanıştırma merasiminin bitişinden sonra, gelin eteği gibi sarkan bonjurumun kuyruğunu toplayıp bir koltuğa ilişeceğim ve soluk alacağım sırada, arkamda köpek havlamışcasına fırlıyorum:

— Kapı çalınıyor!

Bir kafile daha geliyor! Onları bana tanıştırıyorlar. Ben onları bildiklerimle tanıştırıyorum.

Ve tam... Evet yine tam soluk alma sırasında, mübarek zil yine zırlıyor. Ve teşrifatlı takdim merasimi yeniden başlıyor:

— Damadım!

— Halam!

— Damadımın ninesi!

— Halamın kuzini!

— Damadımın teyzesi!

— Halamın kocası!

— Halamın kızı!

— Halamın dıdısının dıdısının dıdısı!

Bu arada, üzerinizde, karakterinize en kısa zamanda bir teşhis koymak gayretile dolaşan gözlerin, koyu tecessüsünden duyduğunuz sıkıntı da caba.

Haladan sonra teyze, teyzeden sonra amca, amcadan sonra dayı, dayıdan sonra bermutad yine tam oturmaya hazırlandığım sırada da yenge.. ve ondan sonra daha bilmem kimler geldiler. O bilmem kimlerin en sonuncusundan sonra bizim kayın valde, misafirlerinin tamamlandığını müjdeledi!...

Fakat, bu müjdeden sonra, şöyle bir teşehhüd miktarı olsun yan gelebildiğimi sanırsanız, yanılırsınız!

O sırada yüzükler takıldı. Yüzüklerden sonra biz biçare çiftleri dansa kaldırdılar. Yakın ve itibarlı ahbaplardan birisi bu seyirden pek hoşnut kalmış; kulağıma: «onun arzusunu kırmamak lâzımgeldiğini» fısladılar. Ve biz, terlemiş bir döner kebabı gibi, bir defa daha döndük. Dans biter bitmez, dansederken kestirdiğim bir köşeye, Makalleye hücum eden bir Habeş cengâveri gibi saldırdım!..

Fakat, ortalık yeniden, ve Avrupa siyaseti gibi karmakarışık oldu:

Bu sefer de sıra büfeye gelmiş. Büfede ikram vazifesi bana düşermiş; bu vazifeyi idare ederken çektiklerime, bana nisbeten istirahatte sayılan garsonlar bile acıdı!

Dinlenme iştihamı, büfedeki iştahların doyuruluşuna sakladım! Fakat yine kısmette yokmuş. Çünkü bu sefer, ilk teşrif eden yakın ahbabın gitme saatı gelmiş, Onu yola koyuşumuzdan sonra hala, hanım ve maiyeti ayaklandı. Bu ikinci resmi selâmı üçüncüsü, üçüncüsünü dördüncüsü takibetti.

Fakat bu «teşyi merasimleri», daha yorgunluğu geçmeyen «istikbal teşrifatını» da gölgede bıraktı. Kapının önünde, gardirop garsonunun gafleti belirdi. Ve biz, Musolininin petrol arayıcıları gibi, şapka, çanta, sentür taharrisine koyulduk.

Ve ben koltuktan evvel şapa oturdum: Çünkü son misafirin çıkışından sonra, bütün koltuklar Doçent kafası gibi boşaldı amma, bende oturacak hal kalmadı! Çün-

kü mütemadiyen, süvari mızrağı gibi dimdik dolaşmaktan belim bükülmez olmuştu!

Bu bir «gaza»yı andıran merasime çağırmayı unuttuğum bazı ahbapların sitemleri hâlâ devam ediyor. Onlara, kıtlığına bir türlü kıran girmeyen mazeretlerden birini okuyup geçiyorum, ve içimden:

— Bir sen eksiktin! diyorum!

***

Henüz içimi tam boşaltabilmiş değilim. Fakat bundan fazla dert dinlemek, nişanlanmaktan daha tatlı olmasa gerek.

Hem, ya, bu satırları okuyacak yakın ahbaplar içinde müzevvirler varsa!

Bu ihtimali düşünmemi haklı bulur, ve başımı daha büyük bir derde sokmamı istemezsiniz sanırım!

Sinema Dünyasında Parlak Bir Yıldız Olmak İçin Yalnız Güzellik, San'at, Zekâ Kâfi Değildir. Yıldızlar İkballerini, Yükselişlerini, Kimlere Borçludurlar? Bu Sorunun Cevabını Karşı Sayfada Okuyunuz!

Büyük Sanatkâr:

EMİL YANİNGS

Fevkalâde Bir Film Çevirdi:

TRAUMULUS

Büyük Dahî, Bu Filmde Bir Pröfser Rolü Oynamaktadır.

Yirmi yıl sonra ayni rejisörle ayni aktör tekrar birlikte çalışmağa başladılar. Hiç şüphesiz sinema âleminde bu, mühim bir hâdisedir. Rejisör: Carl Froelich, aktör de: Emil Janingstir.

Kudretli Alman artistinin bu şekilde çevirmesini bitirdiği (Traumulus) filmi dolayısile kendini ziyaret ederek biraz malûmat almak istediğim zaman «Babaların Günahı»; «Taclı Canavar» ve daha buna benzer faciaların kahramanı dedi ki:

— Müsaade ederseniz, halden bahsetmezden önce biraz maziyi karıştırayım. Tam yirmi sene oluyor, dostum Carl Froelichle ilk defa beraber çalışıyor, «Karamazof Kardeşler..» filmini çeviriyorduk. O zamandanberi arada bir sürü vak'alar cereyan etti. Bunların zannediyorum ki pekçoğu benim lehime oldu. Fakat o vakitki çektiğimiz müşkülleri kat'iyyen unutamıyacağım. Sessiz filim aktörlüğünün nekadar güç olduğunu daha iyi anlıyorum. Herhangi bir sahnede, meramı, maksadı ifade için söz kullanılamıyor, herşey yüzün çizgilerile anlatılmak icabediyordu. Diğer taraftan «Karamozof Kardeşleri» tam Dostojewskinin tasvir etmek istediği şekilde yaşatmak istiyorduk. Yoksa sade cinaî vak'ayı canlandırmak hevesinde değildik. Hepimiz, gençliğin verdiği enerji ile vazifemizi yapmağa çalışıyorduk. Zannediyorduk ki bu eser, tıpkı yazıldığı zamandaki gibi, bütün dünyada dehşetli bir fırtına koparacak..

O zaman, Berlinin içerisinde eskiden bir fotoğrafçı salonu olan küçük bir atölyede çalışıyorduk. Bütün vesaitimiz o kadar iptidaî idi ki sormayın... Fakat, geçen gün bir vesile ile o filmi tekrar gördüğüm vakit, pek fazla şaşırmadım. Gençliğin verdiği kudretle, vesaitin iptidailiğini o derece yenmişiz ki, yirmi senelik «Karamozof Kardeşler» bugün bile çocukça görünmüyor.

Şimdi, tekrar üstadla beraber çalışmağa başlayınca, eski hatıraları beraberce yadettik.

«Traumulus» a gelince bu A. Holz ve Jerschkenin birlikte 1915 te yazmış oldukları bir piyesten iktibas edilmiştir. Şüphe yok ki o devirdeki bir piyes, hususile tamamile «naturalisme» esas ittihaz edilerek yazılmış bir piyes, filme aynen geçirilemezdi. Bu sebeple birçok değişiklikler yapmağa mecbur olduk. Biliyorsunuz ki, bugünkü filmlerde seyirciler sade bir vak'a, bir macera seyretmeği kâfi bulmuyorlar, ondan bir netice, bir hisse çıkarmak istiyorlar. Biz de, profesör Niemeyer (Traumulus) un sevgili talebesinin başına gelen facia ve felâketi esas ittihaz ederek, gençlere: «hayatın müşküllerile karşılaştığımız zaman ondan kurtulmayı değil, müşküllere mukavemet ederek yaşamayı; ve bir eser vücude getirerek yeni nesle bırakabilmeğe çalışmayı» telkin etmek istedik.

Profesör Nimeyer rolünü beyaz perdede oynamak ötedenberi en büyük emelimdi. Buna çok şükür muvaffak oldum. Bu filmden duyduğum zevkin uçsuz bucaksız olduğunu size açıkça söyliyebilirim. İnsanî eserlerin hiçbir zaman eskimediklerini, bugün bir daha anlamış buluyorum. Çünkü hisler, ıstırablar, neş'eler, felâketler geçici oldukları halde insaniyet ebedîdir!».

Meğer üstad sade yaman bir aktör değil, ayni zamanda derin bir filozofmuş!..

***

Sinema Yıldızları: İkballerini, Yükselişlerini Kimlere Borçludurlar?

Sinema yıldızları ikballerini, yükselişlerini kimlere borçludurlar?... Kimlere borçlu değillerdir ki?..

İlkönce filim âmilinden başlıyarak, rejisör, operatör, reklâm şefi, terzi, berber, projektörcü ve daha birçok insanlara.. Halk ise en sonra gelir. Çünkü bunların elinde, bir parça istidadı olan delikanlı veya genç kızın, seyircilere kendisini beğendirmemesi ihtimali yoktur.

Ben bugün yıldız yaratıcıların en önemlilerinden olan: berberlerden bahsedeceğim. Dün öğleden sonra Hollyvood Boulvardda Joan Bennette rastgeldim. Pek hafif giyinmişti, başında şapka da yoktu. Rüzgâr saçlarını dağıtıyordu. Akşam, yıldızların en çok devam ettiği gece eğlence yeri Trocaderoda gene onunla karşılaşınca, yüzüne iki üç defa dikkatle baktım. Kendi kendime:

— Acaba bu hakikaten Joan mı?

Sorusunu birkaç kere sordum. Fakat hiç şüphe yoktu. Yalnız, gündüzkü dağınık saçları, tanınmıyacak şekilde yeni bir stile sokulmuştu. O zaman dostlarıma müracaat ettim.

— Joanın saçları nasıldır?

Diye tahkikata giriştim. Aldığım cevaplar beni hiçbir şekilde tatmin etmedi. Çünkü kimisi kısa, kimisi uzun, kimisi kıvırcık, kimisi düz cevabını verdi. Nihayet, kuvafürden cidden anlar, san'at erbabından birile, Perc Vestmore ile konuşarak müşkülümü hallettim, yoksa meraktan çatlıyacaktım. Meğerse Joan o akşam için bir perük giymemiş mi?

Berberlerin Şahı

Perc Vestmore, Holivud berberlerinin piri ve şahıdır. Müşterilerinin ekserisi sinema yıldızlarıdır. Joan Bennet te onların arasındadır. Perc Vestmore bizzat kendi san'at mahsulü olan bu tabiî perük hakkında bana uzun uzadıya malûmat verdi. Perükün bu kadar tabiî görünmesi, o perükün bir file üzerine, her saç telinin elde ayrı ayrı dikilerek yapılmış olmasından ileri geliyormuş. Müessesesinde: erkek ve kadın perükleri için ayrı ayrı atölyeler varmış. Herbirinde on, on iki işçi çalışıyormuş. Her renkte, her cinste saçlardan perük yapabiliyormuş. Bu işe koyduğu sermaye 100 bin lirayı buluyormuş!..

(Arkası 28 inci sahifede)

YAZAN: CAHİT UÇUK

№ : 8

DİKENLİ ÇİT

— Çocuklar! vakit geçirmiyelim. Belki çıkar...

Öne geçti. Kalabalığı ite kaka yol açıyor, arkasından arkadaş kafilesi geliyordu.

Genç sanatkârın oda kapısına gelince durdu. Elbisesinin önünü ilikledi. Saçlarını parmaklarile taradı. Cebinden bir kart çıkararak, altına birkaç satır yazdı. Kapıda duran hademeye verdi.

İhtiyar adam kartı eline almış bakıyor, ve kekeliyerek okumağa çalışıyordu..

— Tekin, ve... ar... ar... ka... daş... la... rı... sizi içeri almıyacak sanırım...

Tekin kurumla başını kaldırdı:

— Bu işe karışmasanız daha iyi olur. Alıp almamak meselesini ancak üstat bilirler...

Hademe kapıyı vurarak içeri girdi. Biraz sonra gülerek çıktı:

— Gelin bakalım...

Kafile odaya daldı. En önde Tekin yürüyordu.

Birden döndü, geride gelen hademeye sordu:

— Şu kapı mı?

— Evet, o gösterdiğin kapı.. yalnız çalmadan girme. Sonra kızar karışmam

— Daha eyi edersin. Her şeye....

Sözünü tamamlamadı. Gözlerini bütün arkadaşlarının üstünde dolaşırdı. Kaşları çatıldı.. alt dudağını dişlerinin arasına alarak bir ân düşündü.

— İhsan nerede?

Bu soru karşısında hepsi şaşırarak bakındılar. Aralarında İhsan yoktu. Fakat ne zaman gitmişti? Onların bu merakını Sevin dağıttı:

— İhsan benim arkamda oturuyordu. Necip Cevad sahneye çıktıktan beş on dakika sonra bana eğildi:

— Başım çok fena ağrıyor. Duramıyacağım gidiyorum; dedi. Benim alıkoymama vakit kalmadan çıktı gitti. Zavallı İhsancık bu güzel konseri dinleyemedi. Başının ağrısı ne aksi tesadüf...

Tekin halâ düşünüyordu. Aylâ onu kolundan tutarak sarstı:

— Düşünmenin sırası mı Tekin?

Tekin uykudan uyanmış gibi Aylânın yüzüne şaşkın şaşkın baktı:

— Haklısın Aylâ...

Kapıya hafifçe bir fiske vurdu.

İçerden Necip Cevadın sesi duyuldu:

— Giriniz.

Tekin tokmağı çevirdi. Kapıyı yavaşça itti. İçeri girdiler. Burası da çiçek doluydu. Baygın kokulu hava yüzlerine sever gibi çarptı.

Necip Cevad, köşede duran küçük piyanonun yanında ayakta duruyordu. Talebelerini görünce gülerek onlara doğru yürüdü:

— Hoş geldiniz çocuklar. Nasıl bu geceki konser hoşunuza gitti mi?

Tekin büyük bir reverans yaptı:

— Aman Üstad! Duygularımız beğenmenin çok üstüne çıktı. Kendimizden geçtik... Size tebriklerimizi söylemek için geldik. Fakat söyliyecek söz bulamıyorum.

— Teşekkür ederim çocuklar.. Gelişiniz beni çok sevindirdi. Sizi benimle beraber çay içmeğe davet etsem gelir misiniz?

Gençler biribirlerine bakıştılar. Tekin:

— Sevinçle geliriz Bayım! fakat...

Necip Cevad sorguyla bakıyordu.

— Fakat Bayım, pansiyona girme saatimiz geçerse, anne bizi almaz...

— Bu nasıl şey çocuklar? Hangi anne sizi içeri almıyacak

— Bizim pansiyonun sahibi. Ona anne diyoruz.

— Gidip ona haber versek, olmaz mı?

— Buluşunuz mükemmel Üstad.

— Sizin pansiyon nerede?

— Taksimde...

— Mesele yok. Hemen çıkalım...

Gençler yol açmışlardı. Fakat o, kapıya doğru yürümedi. Piyanonun üstünde duran sarı gül buketini eline aldı.

— Çocuklar! size birer gül vereyim. Bakınız ne güzel renkleri, ne baygın kokuları var.

Güllerin saplarını bağlayan kurdelayı çözüyordu. Dağılan gülleri piyanonun üstüne bıraktı. Okşar gibi, ayırıyor, seçiyordu:

— Haydi çocuklar! beğendiğinizi alın...

Hepsi birer gül almıştı. Yalnız Aylâ yerinden kıpırdamamıştı. Necip Cevad hayretle ona baktı:

— Aylâ sen niçin almıyorsun??

Genç kız, bir çocuk şeytanlığile güldü:

— Benim gözüm sizin ellerinizdeki gülde...

Genç adam, Aylâya yaklaştı. Yumuşak bir sesle:

— Şimdiye kadar niçin söylemedin Aylâcık?

Son kelimeyi öyle yavaş söylemişti ki, yalnız Aylâ duydu. Uzun kirpikleri, gözlerini bir ân örttü. içini söyler gibi mırıldandı:

— Bu gece çok mes'udum...

Necip Cevad, genç kızın güzel yüzüne dalmıştı.

— Hocam güllere teşekkür ederim. Gurup ve kendi namıma söz söylediğimi ilâve ederim.

Genç adam, elindeki gülü Aylâya uzattı. Sonra gençlere döndü:

— Çıkalım değil mi çocuklar?

— Çıkalım Üsdad!

***

Küçük, şık, bir salonda idiler. Necip Cevad söylüyordu:

— Burasını Ruslar işletiyor. Sabaha kadar açık.. çok temiz, sade, samimî bir köşe. Sahipleri bir aile.. canım sıkıldığı geceler, buraya gelir çay içer ve otururum. Hattâ bazı küçük şarkılarımı köşedeki piyano başında yazmışımdır..

Ne içeceksiniz çocuklar? isteklerinizi söyleyiniz.

Ne o küçük Sevin? Aylâya neler fısıldayorsun? merak ettim.

Sevin birdenbire kızardı. Cevap veremedi. Aylâya baktı. Aylâ gülüyordu.

— Sizi methediyordu Hocam!

— Ya, neler söylüyordu?

— Bu gece çok neşeli olduğunuzu ve bize arkadaşça muamele ettiğinizi...

— Daha, daha?

— Söyliyeyim. Eşsiz bir sanatkâr olduğunuzu, sizinle iftihar ettiğini söylüyordu.

— Demek ki küçük Sevin hocasını çok seviyor.

— Sizi bütün talebeniz seviyor Üstad! Sade Sevin değil...

Tekin, büyük bir pasta parçasını sol yanağına yerleştirmiş söylüyordu:

— Bu gece şerefinize, bildiğim birkaç köy şarkısı söyliyeceğim... Çayımızı içtikten sonra piyanonun başına geçeceğim. Mademki, sevgili hocamız bize arkadaş muamelesi yaptı. Ben de aynile mukabele edeceğim..

— Bravo Tekin...

— Yaşa Tekin..

Bütün genç kızlar ve delikanlılar Tekini alkışlıyorlardı. Tekinin tatlı bir sesi vardı. Anadolu şarkılarını mükemmel söylerdi. Aylâ gülerek Necip Cevada döndü:

— Tekinin şarkılarında bir hususiyet vardır. Hangi memleketin şarkısını söylerse, oranın şivesi ve halkının tavurlarile, canlandırır... Sade memleket şarkıları değil, mükemmel Moris Şövalye ve Milton şarkıları da söyler; Tekin olduğunu unutturur.

Necip Cevad alâkayla dinliyordu:

— Demek ki bizim Tekinin, çalışkan ve ciddî bir talebe olmaktan başka meziyetleri de varmış. Yalnız bizi uzun zaman bekletmezse memnun oluruz...

Tekin elindeki çay bardağını masanın üzerine bıraktı. Yerinden fırladı:

— Emredersiniz hocam. Şimdi marifetlerimi gösteririm... Sevin sen piyano çalarsın değil mi?

Sevin de yerinden kalkmıştı:

— Senin şarkılarının hemen hepsini biliyorum, çalarım...

Küçük salonun köşesinde duran piyanonun başına geçmişlerdi. İncecik vücudile Sevin taburede ufak bir çocuk gibi duruyor. Parmaklarını tuşlarda dolaştırdı. Tekin şarkıya başlamıştı. Söylediği bir Urfa türküsüydü.

Necip Cevad yavaş sesle Aylâya:

— Bravo doğrusu; dedi. Mükemmel söylüyor. Ben Anadoluyu çok gezdim. Hemen her yanını bilirim. Tekin hakikaten bir Urfalı gibi söylüyor.. bunları nereden öğrenmiş...

Genç kız gözlerini Necip Cevadın yüzünde dolaştırdı:

— O her sene küçük bir seyahat yapar. Her halde bu seyahatler içinde öğrenmiş olacak..

(Akası 32 inci sayfada)

«Garmisch-Partenkirchen» de Kış Olimpiyatları iştirak eden milletlerin bayrakları.

SPOR

Garmiş Kış Oyunları

[Garmisch - Partenkirchen'deki arkadaşımız yazıyor]

Garmisch ve Partenkirchen biribirinden ufak bir dere ile ayrılan iki köy. Yaslandıkları iki dağda alabildiğine genişleyen bu iki köyün bütün nüfusu 35 bin.

Mevsiminde, bütün Almanyanın ve komşu milletlerin kış sporu meraklılarını bir araya toplayan bu iki köye, kısaca «Almanların Uludağı» diyeceğim ama, meşhur Chamonix'i, Saint - Moritz'i bile kıyasa cesaret edemedikleri bu yerleri, fakir Uludağımıza benzetmek bir hayli cür'etkârlık olacak.

Almanlar, Olimpiyat teşkilâtını kolaylaştırmak için bu iki köyü Garmisch - Partenkirchen adı altında birleştirmişler. Esasen çok güzel olduğu temin edilen bu yerleri, kış sporları için, ideal bir istasyon şekline sokmuşlar.

35 bin kişilik bir köyde 80 bin kişiyi rahatca barındıran Ski Stadyomunu, 30 bin kişilik buz hokeyi sahasını görüp de; bir milyona yaklaşan nüfusile İstanbulumuzun stadyomlarını, üzülmeden hatırlamamanın imkânı yok.

Bir küçük nümune hastanesi kadar mükemmel ve asrî sıhhî yardım tertibatını, hayret ve takdirle seyrederken, bir Fransız gazetecisi :

— Bedava olduktan sonra, insanın burada tedavi edilmek için ayağını kıracağı geliyor; demişti.

Hastane bile calibi iştiha.

***

Onbeş Yirmi gün önce hçi de kalabalık görünmeyen Garmiş, şimdi adetâ bir insan kaynağı. Günde, Münihten kalkan 9 - 10 tren, peşipeşine takılmış zincir halinde otomobil, otobüs mütemadiyen insan taşıyor, taşıyor. Bu kadar insanın nereye sığacağını adamın aklı almıyor.

Garmişdeki bütün yerleşilecek yerleri Olimpiyat komitesi tahtı tasarrufuna ve yerleştirme vazifesini (!) de üzerine almış.

Vaktile müracaat edenler rahatlarını temin etmişler, evlerindeki konfordan vazgeçemeyen lord kişilerle, gecikenler, müetmadiyen akşam gidip sabah geliyorlar.

***

İstasyondan çıkınca karşımıza gelen geniş meydana muazzam bir Olimpiyat takı kurmuşlar. Meydanın üç tarafını müsabakalara iştirak eden milletlerin bayrakları süslüyor. Üç aylık hasretten sonra bayrağımızı Garmiş göklerinde dalgalanır görmek, hakikaten doyulmıyacak bir zevk ve heyecan. Fakat keşke boyumuzdan büyük iddialara karışmasaydık da, şeref direginde şerefli bir mevki elde edebilmek garip ümidile, Dimyata pirince giderken evdeki bulgurdan olmasaydık!.. Haklı, fakat çok üzücü alaylara maruz kalmasaydık.

İstanbulda iken, harita üzerinde her memleketi kendi hususiyetile gösteren bir radyo ilânında, Türkiye için, halı üzerinde çubuk çeken fesli bir adam görünce, hem bir hayli hayret etmiş, hem de sinirlenmiştim. Fakat biraz düşününce kabahati paylaşmak mecburiyetini hissetmiş «bilmeyenlere öğretmek, bilmek istemiyenlerin de kafasına zorla sokmak!» neticesine varmıştım. Bu itibarla Garmiş Olimpiyatlarına bir müşahit sıfatile iştiraki, resmigeçitte boy göstermeği yerinde buluyordum. Fakat sadece bir müşahit olarak, ve sadece boy göstermek için.

***

Ayın dördüne kadar havaların, bahar günlerini hatırlatmıyacak derecede güzel gitmesi pekçok kimseleri üzmüştü. Garip değil mi? Hiç havanın iyi olmamasına üzülünür mü ? diyeceksiniz. Fakat bütün dünyanın dikkat ve heyecanını çeken müsabakaların yapılamaması ihtimali, havaların iyi gitmesinden şikâyet ettirecek kadar tatsız.

Nihayet ayın dördünde başlayan kar iki günde Garmişe, alışılan manzarayı verdi. Açılış günü, mütemadiyen yağan kara rağmen, her taraftan durmadan insan akıyor Garmişe...

Sabah esselâtından itibaren, gözünü açan soluğu Stadyumda alıyor. Kabil olsa bir gece evvelinden gelip de geceyi Stad da geçirecek gönüllüler pekçok.

60 bin seyirci, 28 milletin 1200 seçme genci, yarışların başlmasını büyük bir heycanla bekliyorlar: 4 üncü Kış Olimpiyadları Garmişte açılıyor. An'anavi olimpiyat ateşinin hararetile kaynaşan 18 milletin 1200 seçme genci mücadeleye, şeref için mücadeleye başlama zamanını, kabına sığmayan bir sabırsızlıkla bekliyor.

Heycan sükûtunu, 60 bin çift avucun alkışı, 60 bin hançereden çıkan bağrışmalâr yırtıyor: Hitler geldi.

Almanyada artık alıştığımız bu tezahürat dakikalarca ve dakikalarca, üç bandonun birden çaldığı Alman marşının

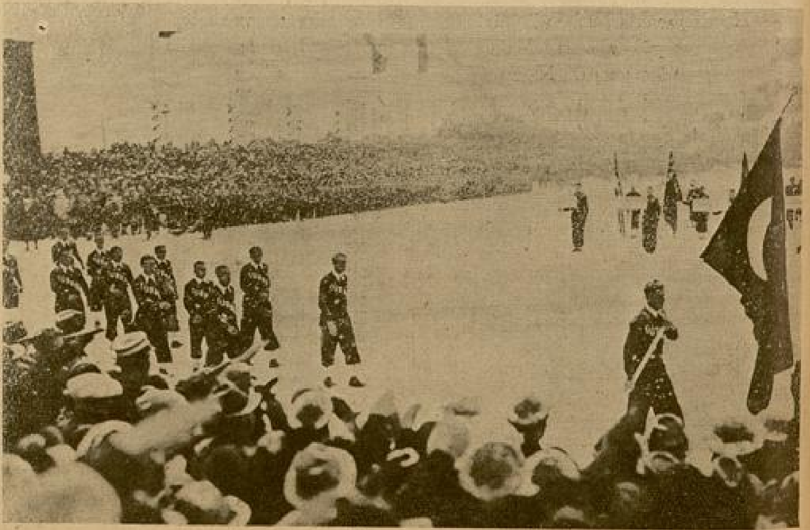

Gönül kazandık amma !!...

başlamasına kadar, sürüyor. Şimdi yine daha derin bir sessizlik.. Alman marşı arkasından, millî kahraman edinilmiş Horst-Wessel marşı; ve olimpiyat komitesi reisinin, sabırsızlandıran uzun nutku; en nihayet Hittlerin olimpiyatları resmen açan kısa cümlesi.

Başda, olimpiyatların müessisi sayılan Yunanlılar olmak üzere milletler alfabe sırasile geçide başlıyor.

Fransızlar, Hitleri, nazi selâmi ile selâmlıyorlar. Müthiş bir alkış tufanı... Herkesin merakla bekledikleri var. Kimisi Kanadalıların meşhur hokeycilerini gözetliyor, kimisi dünya şampiyonu güzel Sonja Henie'nin aşığı. Bazıları Japonların küçücük İnadasını bekliyor.

Fakat muhakkak ki herkes, herşeyden önce kendi milletlerini alkışlamak için sabırsızlanıyor. İşte Avusturyalılar... Onlar da, Hitler usulü selâm veriyorlar; ve stada girdikleri saniyeden stadın turunu bitirene kadar, mütemadi alkışlanıyor Hitler usulü selâmlanıyorlar : Heil... İşte Sonja - Henie , mütebesim ve emin, birkaç milletin alkışını birden sadece şahsına toplıyor.

Ve nihayet bizimkiler.. az olmalarına rağmen temiz kıyafetleri, dik yürüyüşlerile onlar da mükemmel bir tesir bırakıyor ve Heil nidalarile karşılaşıyorlar, bayrağımız selâmlanıyor. Sevinç içindeyiz: «müsabaka kazanmak hevesiyle gelmedik ama, pekçok gönül kazandık» diyoruz. Diyoruz, ama nereden bilelim kazandığımız muhabbeti kaybettirecek kadar lüzumsuz iddialara gireceğimizi.

Sporu ince bir sanat yapan şampiyon Sonja Henie

◆

Dünya Avrupa şampıyonu Alman çifti

Geçit bittikten sonra mutat ve samimi yemin ediliyor, olimpiyat marşı çalarak olimpiyat bayrağı direğe çekilirken toplar atılıyor.

İşte Dördüncü Kış Olimpiyatları böyle muazzam tezahüratla başladı, kıymetli zaferler kaydederek - tabii bizim için değil - devam etti.

* * *

Müsabakaların tafsilâtlarını gündelik gazeteler vakit ve zamanında verdiklerine göre burada tekrarlamak fazla olacak.

Mütemadiyen hayret verici ve takdir uyandıran neticeler. Bir müsabakada altı kişi birden eski rekoru kırıyor, bir diğerinde, eski rekor on iki defa aşılıyor.

Kanadalı'ar, İngilizlere beklenmeyen ve inanılmıyan mağlubiyetlerine kadar, hattâ daha sonra etrafı biribirine katıyorlar. 15 gol, 13 gol atıyorlar.

Sonja - Henie, sporu bir ince sanat haline getiren bu zarif kız, seyircileri teshir ediyor. Amma, İngiliz rakibesi Mis Colledge de ondan çok aşağı değil.

Norveçli Ballangrud üç şampiyonluğu birden milletine kazandırıyor.

Almanlar ümid ettikleri neticeye ulaşmışlar. Pfnür'le 16 yaşındaki Christl - Granz: biri erkeklerin, diğeri kadınların Slalom müsabakasında altın madalyayı, yine aynı müsabakada Käte Grasegger'le Lantschner gümüş madalyaları kazanıyorlar.

Biz? Bizim halimiz ne sorulacak ne de söylenecek bir hal.. İlk girdiğimiz müsabakaya 70 kişi iştirak etti. O âne kadar dünyanın mükemmel bir atlayıcı olarak tanıdığı Norveçli Birger Ruud, 6 kilometrelik sarp inişi 4 dakika 47,4 saniyede alarak birinci geldi.

Onlar atlıyor; biz ise havada uçuyoruz....

Bizimkiler sırasile 58, 59, 60, 61 inci. 70 kişi arasında sonuncu değiliz diye sevinmeyin, çünki dokuz kişi müsabakayı terkettiklerine göre, dört sonuncu da bizimkiler.

Bu vaziyet üzerine bilmem ne cesaretle 10×4 bayrak yarışına girdiler. Hanı hakemlerin ihtarı olmasa, bizimkiler, herkes bitirdikten sonra yarışa başlayacaklardı ama, neyse ki söz dinleyip yarışı vakit ve zamanında bıraktılar.

Beceremediğimiz işlere karışmakla, üstelik Almanların fevkalâde itina ettikleri intizamlarını de bozmuş olduk. Her turdaki vaziyeti, muhabirlere bildirmek kaygusile, her on dakikada bir neşrettikleri bulletinler bizim yüzümüzden tam 45 dadakika gecikti.

Fakat, aklımızın başına gelmesi için bu da kâfi gelmedi olacak ki, bizimkiler 18 kilometrelik mukavemet yarışına da girdiler ve tam 1 saat 21 dakikalık bir farkla yarışı bitirebildik.

Fransızların « dünyanın en güzel kızı bile malik olduğundan fazlasını veremez» diye bir sözleri vardır. Aldıkları netickden dolayı sporcularımızı değil, onları bu akı-

(Arkası 29 uncu sayfada)

BANA ELİNİZİ UZATINIZ!

Size Kim Olduğunuzu Söyleyeyim...

Eller, hiç şüphe yok ki karekterimizi göstermek bakımından, yüzümüzden daha açık bir surette ne olduğumuzu bildirmektedir. El okuması denince, birtakım falcıların avucumuzu açarak, boş atıp dolu tutmak kabilinden, saatlerce bizi tıraş etmeleri aklımıza gelir. Halbuki, ben kendi hesabıma avuc okumanın bir fenne dayanmakta olduğuna inananlardan değilim.

Buna mukabil eller, biçim, yumuşaklık, ve öteki teşekkülâtı nazarı dikkate alınacak olursa, her halde yüzümüzden daha manalıdır. Hele yüzümüzün manâsını saklamak mümkün olmasına mukabil, ellerimize başka bir biçim vermek imkânsızlığı gözönüne getirilecek olursa, ellerin karekterimizi göstermek hususundaki rolü büsbütün büyür.

Yazan : REŞAT O. A.

Ellerden manâ çıkarmak için onları inceden inceye tetkik etmek lâzımdır. Birdenbire şu veya bu neticeye varmak yanlış tahminlere yol açar. Parmakların ifade ettiği manâ, gene başka bir işaretle bazan kuvvetinden kaybettiği gibi, bazan da bunun aksine olarak, bilâkis daha kuvvet bulur. Meselâ: küçük parmağı çok uzun bir ele sahip insanın kendi kendini ifade hususunda yüksek bir kudrete malik olması lâzımgeldiği halde; öteki parmakların biçimi zekâ ve müfekkire noksanlığına delâlet ediyorsa; parmakların hepsinin birden ifade ettiği manâya bakmak doğru olur.

Eller katı ve çok sıkı olursa : muhakkak surette sahibinin çalışkan, cevval ve, yorgunluktan bıkmaz bir insan olduğuna hükmedebiliriz. Bu hiç şasmaz bir nazariyedir. Böyle inşanların tembel olmasına imkân yoktur.

Başka taraftan: *Yumuşak, cansız ellere* sahip olanların da daha ziyade kendilerini hâdiselerin cereyanına kaptırmış insanlar olduğuna şüphe yoktur. Bu gibiler, medeni faaliyetten hoşlanmadıkları gibi çok hodbin olurlar.

Eller, biçim itibarile enli ve kısa; yahut uzun ve ince olmak üzere ikiye ayrılır.

Enli bir el sahibi çok kere uzak görüşlü, sivri akıllı ve zeki bir insandır.

İnce uzun eller ise: daha ziyde hayalperestliğe.. birçok şeylere heves ettiği

halde hiçbirinde adamakıllı muvaffak olmıyan bir karektere işarettir.

İnce uzun eller, ayni zamanda lüzumundan fazla kendini düşünür insanlarda bulunur.

Karekter tahlilinde *parmaklar* en büyük rolü oynamaktadır.

Kısa parmaklar uyanık bir zekâya, vaziyeti kolay kavramağa, ve çabuk hareket etmeğe delâlet eder.

Kısa parmaklı insanlar dünyanın neresinde olursa olsun teşkilâtçılardır. Bunların biricik kabahatleri çok sabırsız olmalarındandır. Büyük işler peşindedirler, ve teferruatla uğraşmazlar.

Uzun parmaklar: daha ziyade düşünce ile hareket eden sınıfı teşkil ederler. Meselâ muhasebeciler, avukatlar, operatörler ve hemen hemen bütün fikir adamlarının parmakları uzun olur.

Parmakların temel teşekkülâtı da son derece mühimdir.

Mafsalları fazla çıkık eller: tahlil edici bir müfekkire sahibine işarettir. Bu gibieri çabuk kandırmak, harekete getirmek imkânsızdır. Herhangi bir şeye olursa olsun, karar vermekte mütereddit davranırlar. Yavaş oldukları nisbette emniyetle hareket ederler. Çok hesabcıdırlar.

Bazılarının parmakları *çok düz ve pürüzsdürüz*. Dipleri kalın olduğu halde tırnaklara doğru incelir, zarifleşir. Bu, kat'i surette hisliliğe delâlettir. Böyleleri bir mesele hakkında çok çabuk fikir edinirler, kanaat hasıl ederler. Bir şeyi ya hemen sever, yahut hemen ondan nefret ederler. Birinci intibaları çok keskindir.

Uzun düz ve dipleri kalın parmaklar: müfekkirenin mantıkî ahengini ifade ederler. Bunların kablelvuku hisleri çok kuvvetli olur. Fakat mantıkla his arasında bocaladıkları da görülür.

Dibi kalın parmak: daha ziyade düşünceliliğe alâmettir. Ancak gayritabiî surette kalın olursa büsbütün düşünce noksanına alâmettir. Ayni zamanda hodbinliğe ve şehvanî hislerin fazlalığına da delildir. Birçok canilerin parmaklarının bu şekilde olduğuna dikkat edilmiştir.

Çok uzun; ince ve mafsalları çıkık parmaklar: başkalarının işile çok fazla alâkadar olanlarla, her şeyden lüzumsuz yere şüphe eden insanlarda bulunur. Bunlar ekseriya mızmız kimselerdir.

El tahlilinde ikinci merhale, parmakları teker teker tetkik etmektir:

Şahadet parmağının uzunluğu sahibinin izzetinefsine delâlet eder. Orta parmak kadar - gayritabii denecek gibi - uzunsa tahakkümü sever, kibirli azametli bir şahsiyet bildirir. Bunlar başkalarını tahakkümleri altına almak ve hiçbir şart altında başkalarının tahakkümüne girmemek isterler. Buna mukabil, şahadet parmakları orta parmaktan çok kısa olursa, izzetinefis noksanlığına delâlet eder.

Orta parmağın uzunluğu zekâ ve mantıkî düşünüşe delildir. Biçim itibarile toparlak ve kalın olursa, ekseriya durgun bir zekâya alâmettir.

Üçüncü parmağın uzunluğu: san'ata meyli gösterir. Servet ve şeref peşinde koşan insanların da üçüncü parmakları uzun olur. Orta parmak kadar uzun olursa, sahipleri çok çapkın ve ifratı sever olurlar. Bunlar, bilhassa kumara alışmamağa son derece itina etmelidirler. Bu parmağın ucu yassı olursa, sahibinin tiyatro ve sahne hayatına kabiliyetini gösterir.

Küçük parmağın uzunluğu: ifade kudretini, düşünceliliği, akıllılığı gösterir. Uzun olursa edebî kabiliyete işarettir. Küçük parmakların kısalığı: fikirlerini, düşüncelerini söylemekte çok açık ve kat'i davranan insanlara mahsustur.

Parmak uçları da mühim manâlar ifade eder. Yassı parmak ucları faaliyet ve enerji işaretidir. Dört köşe parmak

(Ankası 31 inci sayfada)

O, BİR GÜNAHKÂR DEĞİLDİ

★

Memlekette ailesinin şöhreti bu idi. Dili de tamamile arap dili idi. Yani tam manasile bir arap binbaşı idi. Bu temiz Türk kasabasında biricik askerî kumandan o idi. Herşey onun emrile ve onun elile yapılıyordu. Eyvah!.. dedim; eğer bu araplar, çoraplar, ordunun için de ve memleketin asker membaları başında kalırlarsa; hiyanet edemezlerse bile, halkı soyup soğana çevireceklerdir. Harpten önce bile, kur'asını yapan askerlere fırkalarından izin geldiği halde, izin vesikasını vermek için bir sarı altın rüşvet aldığı ötedenberi işitiliyordu. Çok perişan olmuştum. Ruhum altüst oldu, ne yapacağımı ve ne düşüneceğimi dahi şaşırmıştım. Gözlerimi kapadım.. vücudümün sızılarını, kemiklerimin ağrılarını unuttum. Ruhumda açılan yaraların kanlarını akıtıyordum. Tepemin üstünde birtakım sesler oluyordu. Bir aralık, tiz ve sert bir kadın sesi, haykırır gibi akislerle kışlanın boşluğunda çınlıyordu. Kimbilir hangi yüreği yaralı feryad ediyor?.. dedim. Çok geçmeden öfkeli eller, bulunduğum bodrumun demir kapısını şangırdatarak açtı, ve gıcırdatarak arkaya itti.

— Gel ulan buraya! Demir misin kömür müsün?.. ne köpek oğlu köpeksin; edepsiz karın . . . . si kesilmiş gibi bağırıyor. Haydi kımılda, yürü.. yoksa dayağı atmaya buradan başlayacağım.

Yerimden nasıl sıçradığımı, ve bu namussuz herifi nasıl yakaladığımı bilemiyorum. Noktalarla geçtiğim, ve burada yazmaktan bile utandığım söz, öyle fena ve öyle çirkin bir telâffuz idi ki, Elmasın bütün etlerini kendi ellerimle parça parça etseydim, bu kadar canım yanmaz ve bu kadar delirmezdim. Gözlerimin, yerlerinden fırlayıp taş duvarlara çarpılarak patladığını hissettim. Nereden ve nasıl geldiğini hâlâ bilmediğim bir kuvvetle herifi ellerimin arasında buldum. Ve biraz sonra gevşeyen parmaklarım sıcak akan pıhtılarile biribirine yapışıyordu. Bodrumun duvarlarında ne kadar taş varsa, o kadar da et parçası vardı. Herifin kafası örselenmiş, ve bir araba tekerleği altında kalmış kirpiye dönmüştü. Bunu gözlerim görüyordu. Lâkin ben bir kâbustan uyanıyor gibi idim. Kapı açıktı. Avlunun ortasında iki üç gölge vardı. Onlar hiç kımıldamıyorlardı. Yürüyebilseydim buradan çıkıp savuşabilirdim. Fakat dizlerim titredi, büküldü. Olduğum yerde düştüm. Ve artık gerisini bilemiyorum.

***

Aradan kaç gün geçti?.. Neler oldu?.. onu kimseye de sormadım. Boğazımdan geçirilmiş, ayaklarımı sımsıkı demirleyen kalın lâleli demirler içinde divanı harbin huzuruna gittiğim gün, kendimi pek kuvvetli ve pek metin buluyordum. Karşımda hep üniformalı büyük büyük rütbeli epice zabit vardı. Arkamda süngüleri takılı sekiz on asker duruyordu. Bulunduğumuz yer epice büyüktü. Sıralarda bir hayli de insan vardı. Fakat bu adamların hiçbirisini tanımıyordum. Demek ki benim kasabamın halkı değildi. Başka bir yere getirilmiştim. Asker elbiseli bir kâtip, tuhaf ve karışık bir lisanla yazılmış uzun uzun bir şeyler okudu. Herkes heyecanla dinliyorlardı. Kâtip okudukça divan heyetinin yüzlerinde hayret, hiddet ve nefret alâmetleri büyüyor, benim gözlerime batacak kadar aşikâr oluyordu. Ben kâtibin okuduklarına kulak vermiyordum: nihayet o bitirdi. Divanı harp reisi, ihtiyar bir miralay:

— Söyle bakalım bunlara karşı bir diyeceğin var mı?

— . . . . ?

— Tabiî bunca canavarlığa karşı diyecek birşey bulamazsın. Cihadı mukaddesimizin arefesinde halkı isyana, ve padişahı şevketsematımıza karşı itaatsizliğe, devlete riayetsizliğe teşvik, askeri terki silâha ve vatan hizmetinden imtinaa tahrik eylediğin gibi, ordunun kahraman bir zabitini de canavar gibi pencelerinle parçalarsın. Seni Allah Türk yaratacağına bir domuz yaratmalı imiş. Haydi son diyeceklerini söyle kurşuna dizileceksin!

Bu son söz, bana bütün şuurumu iade etmişti. İçimde serin bir nefes dolaştı, ciğerlerim hafifledi. Ruhumdaki kötü ve sıkıntılı baskılar sıyrıldı, rüyada konuşan bir insan gibi söylemeğe başladım. Sözlerimin birer kahkaha kadar ahenkli olduğunu kendim de hissediyor; ve ne iyi söylüyorum, ne güzel konuşuyorum diye kendi kendimi beğeniyordum. Nasıl bir mukaddeme ile başladığımı unuttum. Esasen orada söylediklerimin hepsini unuttum!.. Kelimeler ağzımdan çıkıp, uçup gidiyor, bende hiçbir izi kalmıyordu. Şu kadarını zannediyorum ki aynen söylemiştim:

— Kurşuna dizilmek, ipe çekilmek veya herhangi bir şekilde öldürülmek, bugüne kadar çektiklerimin yanında pek büyük bir bahtiyarlık gibidir. Bunu bana, o herif te yaptıklarından önce tatbik etseydi, ona karşı bu kadar çetin davranmazdım Efendiler!..

Zulüm ve haksızlığın önüne katılmış sürülen bir halk, bu memlekete yalnız midesile bağlı bulunan bir hainin kamçısı ve dipçiği altında isyan ederse haklıdır. Lâkin, böyle bir zamanda bu başlamak üzere olan galeyanı susturmaya çalışmanın, hakkı baltalamak olduğunu şimdi öğrenmiş bulunuyorum. Vatanını müdafaaya koşan.. namus ve şerefini geride kalanlara emanet eyleyen bir askere hırsız, cani, katil muamelesi yapılır; ve bu asker bu hakaretli muameleden müteessir olursa, bunu yapanlara karşı durmaya teşebbüs ederse çok yerinde ve lüzumlu bir iş yapmış olur. Fakat, böyle bir zamanda, cepheleri düşünüp orada gedikler açılmaması için bu tufanı dağıtmaya.. onları teselli ile itidale getirmeye uğraşmanın, hakkı ve adaleti çiğnemek olduğunu da şimdi öğrendim. Beni bu hak ile bu adaletin ahı tuttu; bu iki büyük kuvvetin intikamına lâyık oldum. Beni kurşuna dizmelisiniz. Namus ve haysiyeti uğruna silâha sarılan bir milletin, en müşkül bir zamanında onu ta canevinden vurmaya yeltenen diğer bir millete mensup bir fellah, namuslu bir Türk askerine:

— Gel ulan buraya! köpek oğlu köpek, edepsiz karın bilmem neresi kesilmiş gibi bağırıyor diye tecavüzde bulunursa; ve bu Türk de bu namussuzun dili koparıp çamurlara atar, o adamı parçalarsa, o Türk canavar ve haydut değildir.

Günlerce dayak ve işkence altında kalmış bir adamın, böyle birdenbire kaplanlaşmasına, madde ve fen imkân gösteremez. Bu da hakkın ve adaletin bir intikamıdır. İşte şu kırılmış gibi biribirinden ayrılmak üzere olan kemiklerimle, çürüyüp dökülmek üzere bulu-

◆

№ : 8

YAZAN:

CEMAL ATAÇ

◆

Bir aralık, tiz ve sert bir kadın sesi....

...nan etlerimle ben, bu işi yapamazdım. Lâkin onu bana yaptıran çiğnenmiş bir şerefin, çamura düşürülmüş bir namusun öcüdür. Siz de eğer onları ipe çekmek istiyorsanız, beni de.. benim cesedimi de o arap binbaşının yanına atıverirsiniz; bundan birşey çıkmaz...

Askeri, icraetile, hakaretile isyana sevkeden o, durduran ben idim. Halkı galeyana getirip tahrik eden, halkı biribirine boğdurup cephelerden birkaç yüz kişi eksiltmeye çalışan o; buna mani olan ben idim. Namusa ve şerefe saldıran o, saldırtmayan ben idim. Türk askerinin haysiyet ve şerefini kıran, devletine karşı silâh çektirmeğe gayret eden o, bunun önüne geçmek isteyen ben idim. Gerek koğuşlarda hapis edilen askere, gerek avluda biribirine ateş etmeğe tahrik edilen halka sükûn tavsiye eden bendim. O, benim önüne geçtiğim bu hadiselerden, beklediği, umduğu neticeyi alamayınca; bu defa hıncını almaya teşebbüs etti. Beni yakalatıp, hayvanlara bile tatbik edilemeyen bir dayak işkencesine koydu. Ve sonunda da karımın temiz ve yüksek iffetine dil uzattı. Ben de onu hakkın, adaletin, şeref ve namusun pençelerile boğdum, parçaladım. Anladınız mı? ben parçaladım. Fakat işte bu halimden daha fena bir halimle parçaladim. O, kendini müdafaa edemediği gibi, onun adamları da onu kurtaramadılar... veya kimse onu kurtarmak istemedi...

. . . .
. . . .

Salonda ses ve nefes kesilmişti. Divanı harp heyetinin biraz öece yüzünde dolaşan renkler silindi. Onun yerine bir şaşkınlık geldi. Adalet melâikesi yüzlerini yelpazeledi.. vicdan meleği içlerine bir kıvılcım serpti. Hepsi de başlarını yere eğdiler. Ve zannedersem hakikat güneşi yüreklerine bir nur serpti. Millî haysiyetleri şahlandı. Kendi taşıdıkları üniformayı taşıyan bir arabın, sebep olduğu bu büyük hadiseyi nasıl yenebileceklerini düşünmeğe başladılar. Salon onlara dar gelmiş olacak ki, küçük bir odaya çekildiler. Ben de sandalyeme düştüm. Pek uzun süren münakaşalar oldu. Halk sabırsızlıkla bekleşiyorlardı. Akşam olmuştu. Ortalıkta garip bir ürperme vardı. Birer, birer geldiler, yerlerine oturdular. Reis ayağa kalktı herkes ona uydu.

Ve kararı tebliğ etti. Beni, ebedî kürek cezasına ve hidematı şakeye mahkûm ettiler. Müdafaamda esbabı muhaffefe bulunduğundan idamıma gidilemediğini de söylediler.

Ben, o cansız ve mecalsiz gövdemden nasıl çıktığına hâlâ hayret ettiğim şiddetli bir kahkaha ile ortalığı çınlattım. Fakat bu kahkaha, bir enin ve bir feryadın tebessümü idi.

—

III

Memleketime hayli uzak bir yere, bir askerî hapisaneye gönderdiler. Koğuşa yerleştikten sonra bir zabit geldi, bunun da dili karışık bir dildi. Türk olmadığı her halinden ve her sözünden anlaşılıyordu. Beni, bir zabit katili diye tanımışlardı. Evrakımda öyle yazılı idi. İhtimal ki öldürdüğüm zabitin künyesi, memleketi ve belki şerifliği seyyitliği ile yazılı idi. Bu zabit de bana bir belâ olmuştu. Önce üzerimde neyim var, neyim yoksa cümlesini kendi elile aldı. Buraya gelinceye kadar cebimdeki paramla, yeleğimdeki saatime kimse dokunmamıştı. Bu adam hepsini aldı. Ve benim üzerime iki gardiyan tayin etti. Bunların ikisi de habeş, kara yüzlü kara yürekli heriflerdi. Sabah akşam beni koğuştan alırlar. Üstümdeki ağır demirlerin sıkletine bakmıyarak; canlı, kuvvetli, dinç bir adamın çevikliğini istiyerek, beni en süflî yerlerde çalıştırırlardı. Biraz ağır davransam meşin kırbaçlarla, esir kamçılar gibi, kamçılarlar, aptesaneleri yıkatırlar, muslukları ovdururlar, bulaşıkları temizletirlerdi.

(Arkası var)

Hitlercilerin Irk Nazariyesi

— *Başı 11 inci Sayfada* —

1911 senesinde henüz Viyanadan gelmişken bunları okumuştum. Birkaç sene sonra, "Pangermanismus - Panslavismus,, kitabını neşrettiğim için işin derinlerine de inmiştim. Şüphesiz ki, o zamanlar yirmi dört yaşında bir Viyana nakaşı olan Führer'de bunları okumuş, bilirdi.

Ne hacet "Mücadelem-Mein Kampf,, kitabında da bunları bildiğini itiraf ediyor, orta mektepteki hocasının sonsuz propağandalarını söyliyor.

Fakat, o devirlerde bu proğram taraftar bulamıyordu. Katolik papasları, Georges Schönerer propağandasını kökünden yıkmışlardı. Alman aristokrasisi, yüzde doksan beş masondu. Kayser ve Almanyanın siyasî ve askerî şefleri, Nitzsche'nin tesiri altında idiler. Yalnız, ırk nazariyesini, Hitlerciler gibi pâk kan kabul etmiyorlardı. Belki, Hitlercilerin henüz okumadıkları anlaşılan Nitzsehe'nin başka bir kitabındaki «Kraft Wille» tavsiyeleri doğru buluyorlardı:

«Milliyetperverlik deliliği, vatanperverlik budalalığı gibi şeyler, benim için manasızdır. Büyük adamlar, ihtiyarlıklarında veya akıllarına kaçıklık geldiği zamanlarda vatanperver ve milliyetperver olurlar!

Irkcılık, bir yalandır. Biribirlerine karışmış ırkların bir mahşeri olan bügünkü Avrupada, ırklar meselesini ortaya atmak için, hayasızların hayasızı olmak, en adiliğe düşmek lâzımdır! Almanya, Avrupanın en karışık ırklar diyarıdır!

Irkların karıştığı yer, büyük kültürlerin kaynağıdır!

Bu karmakarışık Avrupamızda Yahudiler, belki en kuvvetli ırktır. Bütün Batı Avrupa ırklarından yüksektir, istidatları vardır, Avrupamızın en ileri fıkirlerini ortaya atıyorlar.

Yahudilerin vazifesi, Almanlara karışarak Almanlaşmak olmalıdır."

Sonra diyor ki:

"Almanlar, bütün Avrupalıların rehberleri ve yeni medeniyetin muhterileridir.

Bunun içindir ki Avrupa, birgün Almanların ellerine olmuş bir meyva gibi düşecektir.,,

O zamanki Almanya, Yahudi, Lâtin, İslâv ve Fransız ırklarını karıştırarak "Cihangir Cermen imparatorluğu,,nu kurmak istiyordu. Bu devletin temeltaşı, bütün Avrupa ırklarını Almanlaştırmak idi. Netekim, Doğu Prusyadaki Lehleri Almanlaştırmışlardı. Bunlardan, asılla.ı Leh ırkından olan Niçe, Trayçke gibi Almanlar yetişiyordu.

Cermen asillerinin peygamberi böyle söylemişti!

«Also Sprach Nietsche!»

***

Bu Nietsche, Hitlercilerin de peygamberi oldu İşitiyoruz ki, Führer Hitler, kendi çalışma odasında yalnız Nitzsche'nin resmi ile karşı karşıya oturuyor, Bismarck'ın, bu İslâv peygamberinin vecizelerinden değişmez "nas,, lar alıyor, bin senelik bir Almanyanın yeni yollarını çiziyormuş!...

***

İnsan, taaccüple soruyor: Nasıl olur da milliyet, vatan, ırk, sosyalistlik düşmanı ve Yahudi dostu olan bu Nitzsche, "Milliyetci, vatan sever, Yahudi düşmanı, ırkcı ve sosyalist,, olduklarını bağıra bağıra ortalığa söyleyen Hitlercilerin rehberi, peygamberi olabiliyor?

Ya Führer, bu peygamberin bütün kitaplarını okuyamamıştır, veya Hitlercilerin ellerindeki "Irkcılık, sosyalistlik, milliyetcilik, Yahudi düşmanlığı,, mes'eleleri de birer yalancı donanma kandilinden farksız olmasa gerek?

O halde, bu adamlar neye inanıyorlar, Almanları neye inandırmak istiyorlar?

Şimdi, kendi kitaplarını:

Hitlerin: Mücadelem

Bansenin: Arazi ve ırk meselesi

Rozenbergin: Yirminci asrın efsanesi adlarındaki mukaddes kitaplarını açıyorum.

(Arkası var)

Emil Yanings

— *Başı 10 uncu Sayfada* —

Birkaç Sır

Kuvafür ve perük meselesi sinema yıldızları için cidden mühimdir. Bakın şimdi ifşa edeceğim birkaç sır, onu size daha iyi anlatacaktır. Bura sinema âleminin en kudretli san'atkârlarından biri olan Ruth Chatterton, — tabii saçlarının pek fotojenik olmaması yüzünden — şimdiye kadar hiç'ir filmde perüksüz görünmemiştir. Mademki bir kadının sırrını meydana vurmak nezaketsizliğini gösterdim. Buna bir de erkek katmak mecburiyetindeyim; yoksa beni fevkalâde ayıplayacaksınız..

Şimdi burada filim çevirmekte olan Polonyalı şarkıcı Jean Kipurayı elbet tanırsınız. Bu zat eğer bir sahnede perüksüz görünecek olsa, herkes kendisinden soğuyacaktır. Çünkü tepesi tamamen çıplaktır.

Kuvafürün Önemi

Holivudda kuvafür san'atına verilen önem şundan da pek iyi meydana çıkar: «Sinema yıldızlarının başlarını yapma sosyetesi» diye bir kurum bile vardır. Bu cemiyetin 110 azasından 63 ü kadındır. Reisleri Leonore Sabine isminde bir bayandır. Claudette Colbertin «Kleopatra» daki baş tuvaleti; Marlene Dietrichin ve Greta Garbonun muhtelif filimlerindeki kuvafürleri hep onun elinden çıkmaktadır. Jean Harlow, Mele Oberon, Silvia Sidney, Joan Kravford, Glorya Svanson ve daha birçok yıldızlar hep onun yaptığı baş tuvaletlerile ikbale ermişler.. yükselmişlerdir.

Yoksa, iş yalnız san'at kudret ve kabiliyetine kalsaydı halleri harabdı!..

Oynak Yosma!

- *Başı 13 üncü sayfada* -

Yavaş yavaş sinsi homurtularla kabaran dalgalar; yelkenleri, direkleri sarsan, sert oğultular.. rüzgârlar, Ali Osmanın sesini boğuyordu.

İri yağmur tanelerini, keskin parıltılı şimşekler; deli tarakalarla patlayan gürlemeler takip etti. Denizin yüzü, büsbütün karıştı. Dalgalar, geminin içine dolmağa, fındık çuvalları denize dökülmeğe, serenler çatırdamağa başladı.

Ali Osman, ambar kapağının kenarına iki elile yapışmış, korkusundan bağıramıyor, fırtınanın azğınlığını görmemek için, gözlerini kapıyordu.

***

Ali Osman, ıslak bir beze sarılmış gibi, bütün vücudü titreye titreye gözlerini açtı. Etrafında, bir sürü tanımadığı adam vardı:

— Neyse, açıldı... Kurtuldu artık... Arkadaşı, nerede? O da kurtuldu ya!

Ali Osman, kendiliğinden birşey sormağa cesaret edemiyordu; yalnız:

— Bana, ne oldu? diyebildi.

Baş ucuna toplananların hepsi birden cevap verdiler:

— Geçmiş olsun... Büyük kaza atlattın! canını kurtardığına şükret.

Ali Osman, gözlerini iyice açıp etrafına bakınca derhal anladı. Gemi batmış, yanlarından tesadüfen geçen bir vapur, onları kurtarmıştı.

Fazla yanmadı, sızlanmadı:

— Kurbanınız olayım, tiz elden beni, köyüme gönderin! diye baş ucundakilere yalvardı.

— Dur canım, ne oluyorsun? biraz kendine gel, rahat et. Sonra, istediğin yere gidersin.

Ali Osman, lakırdı dinlemiyordu:

— Yeter artık... vazgeçtim bu işten... İstanbulun denizi de, gemisi de, fındığı fıstığı da kendinin olsun... Sudan ağzım yandı... Köydeki pınara parmağımı sokarsam, kasabadaki çaya dönüp bakarsam, imansız gideyim!

***

İki yıl sonra, İstanbula bir daha ayak basmağa yemin ettiği halde, bir miras işi için zoraki yola çıkan Ali Osman, yine bir bahar sabahı Haydarpaşa istasyonunda trenden inmişti; iskeleye çıktığı zaman, gözleri kamaşarak etrafına, afal afal baktı. O gün, İstanbula geldiği günden daha güzel bir gündü. Güneş, daha pırıl pırıl, daha nazlıydı. Deniz, daha durgun, daha baygındı. Rüzgâr, bir tüy gibi insanın derisini gıcıklaya gıcıklaya okşayor, denizden tuzlu, yosun kokulu baygın bir hava, dalga dalga dağılarak etrafa yayılıyordu.

Uzaklarda beyaz yelkenliler, birer martı gibi, tatlı yalpalarla sallana sallana geçip gidiyorlardı.

Ali Osman, içini çekti, boynunu büktü, denize doğru iğilip:

— Seni oynak yosma!.. seni fındıkçı! dedi. Yine galiba canın fındık istiyor!

Buzlar Arasında Yaşayan Kanı Sıcak İnsanlar

— Başı 15 inci Sayfada —

Teşekkür etmek ayıp!

Onlara misafir gelen herkese, ilkönce balık verirlermiş. Avcılığında mahir oldukları Morina balığının etini biz yedik; kemik denecek kadar kalın kılçıklarını da köpeklerimize verdik. Fakat balık, o kadar hoşumuza gitmişti ki, yemekte de ondan istedik. Getirdikleri zaman teşekkür ettik. Bunun üzerine Eskimo:

— Birisinin bize teşekkür etmesini hiç sevmeyiz, dedi. Hepimiz insanız. Birbirimize yardım etmeğe mecburuz. Bugün ben size balık verdim, yarın da siz bana başka birşey verirsiniz...

Teşekkür etmemek te onların ikinci âdeti imiş...

Eskimoların âdetlerinden daha garip birşey anlatayım:

Beraber yemek yerken bizim gemiden getirdiğimiz peksimetleri, bizi misafir eden avcının kızı çok sevmişti. Kızın gönlünü almak için, giderken yanımdaki bütün peksimetleri masanın üzerine bıraktım. Fakat, ertesi sabah kalktığım zaman, bize verilen odanın işine bakan kadın hizmetçi, bana peksimetleri geri verdi: demek kız hediyemi kabul etmemişti.

O gün kızı dışarda, buzların üzerinde küçük kardeşile gezerken gördüm, yanına doğru gittim. Fakat, beni görür görmez hemen büyük bir buz yığınının arkasına saklandı. Büsbütün merak içinde kalmıştım. Yanına gittim ve sordum:

— Niçin kaçıyorsunuz benden?

— Bana peksimet vermişsiniz, dedi. Müşkül vaziyette kaldım.

— Peki, isminiz neydi sizin, unuttum.

— Bilmiyorum.

— Nasıl olur! insan ismini bilmez mi?

— Başkasından öğrenin!

— Ona da peki dedim ve geriledim. Bu vak'a hem hoşuma gitmişti, hem de beni büsbütün meraka sokmuştu. Eve gelince kızın adını hizmetçiye sordum. Kadın:

— Bizde bir kızın adını sormak ayıptır, dedi.

Bunun üzerine ben de israr etmedim. Çünkü bulunduğum yerin âdetine uymak mecburiyetinde idim.

Ve bu âdetlere uyarak az zamanda Eskimo hayatını o kadar sevdim ki, orada kalmağa niyet ettim. Bu müddet içinde kızın da ismini (tabii kendisinden değil başkalarından) öğrendim: İlk günler benden kaçan, sonra bana iyi bir arkadaş olan Mekupaluk, şimdi benim karımdır. Onunla evlendikten sonra birkaç kere Avrupaya geldim gittim. Şimdi ben de, Knud Rasmussen gibi, yarı Avrupalıyım, yarı Eskimo!

SPOR

— Başı 23 üncü sayfada —

bete sürükleyenlere soru sormak lâzım. Yoksa 15 yirmi günlük bir heveskâr çalışmasından sonra, senelerce içinde kavruldukları bir sahada, kış sporu müsabakalarına girenlerle rekabeti akla getirmek gülünç birşey.

Başkalarını bilmiyorum, fakat Almanlar, Olimpiyatları üzerlerine aldıkları günden beri çalışmağa başlamışlardı. Ve halâ da çalışıyorlar. Bizde ise her müsabakada tekrar edilir, yazanlar, söyliyenler usanmıştır; fakat «huylu huyundan» geçmez sözüne pek fazla bel bağlamış olacağız ki, herkesin anladığı hakikatleri, biricik anlamıyanlar asıl anlaması lâzım olanlardır.

Berlin olimpiyatlarına birşey kalmadı. Güreşte, atta bir parça umudumuz var değil mi? Halbuki takım seçip çalışmak şöyle dursun, daha kat'i şekilde iştirak

(Arkası 30 inci sayfada)

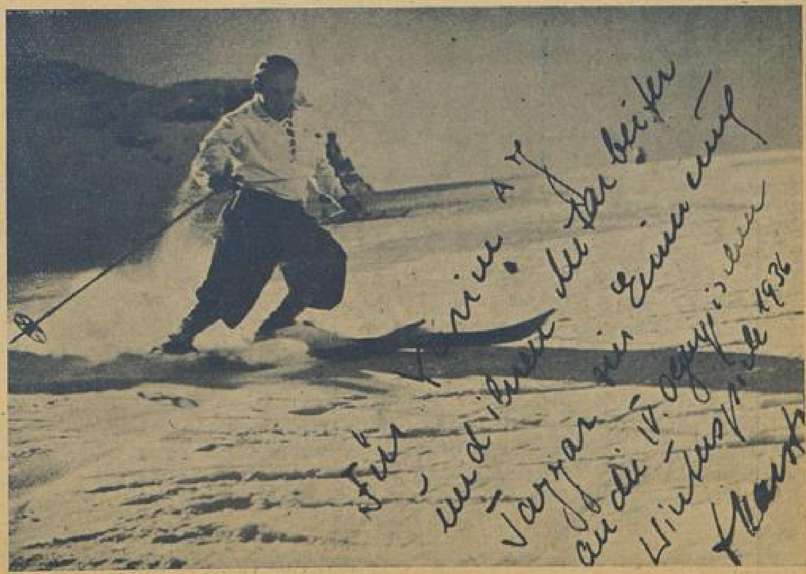

Geçmişte Büyük Diplomasi Hatalarımız :

YUNANİSTAN

№: 3

YAZAN:
Eski Büyük Elçi
SALİH MÜNİR ÇORLU

Ellerinde Motun ve Kurun gibi birkaç kale kalmıştı; fakat Moralıların da hali berbat ve perişandı. Birçok telefat vermişler; aralarında tefrika kopmuştu. Bazıları Fransaya müracaatla kıral hanedanından bir prensin kendilerine hükümdar tayinini istediler. Bazıları da İngiltereye müracaat ederek, İngiltere himayesine kabullerini, ve İngiltere tarafından kendilerine bir hükümdar intihap olunmasını rica ettiler.

Halbuki rumların ne kendi başlarına, ve ne de Batı devletlerinin müzaheretleri ile hür ve müstakil bir hükümet teşkil etmeleri, Çarlığın politikasına uymazdı. Moskof diplomasisinin istediği şey, rumların Türkiye tabiyetinde kalıp zaif ve kudretsiz bir emaret tesisi ile, Çarın sahabetine muhtaç olmaları idi. Bu sahabeti temin ile mevcudiyetlerini muhafaza için, Rusyanın emellerine hizmette kusur eylememeleri idi.

İşte Çar Mora mes'elesini, bu gayeye varmağı kolaylaştıracak bir sureti tesviyeye bağlamak üzere, devletler ile anlaşmak emeline düştü. Bu maksatla gidip Çernoviçte Avusturya imparatoru ile görüştü. Hariciye nazırı kont Neslorodu da prens Meternihin nezdine yolladı. (İlk - Teşrin 1823).

İki imparator, bu mülâkatlardan sonra Mora isyanını bastırmak için, ne gibi tedbirlere müracaat münasip olacağını tayin etmek üzere, Petersburgta bir konferans akdine karar verdiler.

Lâkin Meternihin konferansı tensip edişi Çarı avutmak, ve Türkiye aleyhinde faaliyette bulundurmamak içindi. Çünkü o sıralarda Moraya sevki tekarrür eden Mısır nizamiye askerinin âsilerin hakkından geleceğini; ve İngilizlerin de, konferansın proğramı hakkında izahat almadan, ve Rus murahhaslarının konferansta işi ne yola sevkedeceklerini anlamadan, davete icabet etmeyeceklerini ümit ediyordu. Bu konferans toplanıncaya kadar, Mısır askerinin isyanı bastıracağını tahmin ediyordu. İsyan bertaraf olmadan konferans toplansa bile, Moskofların ittihazını teklif edecekleri şeylerin çoğunu, İngilizlerin kabul etmeyeceklerini ve nihayet konferansı akamete uğratacaklarını hesap eyliyordu.

Vakıa Lord Londonderi, Petersburg kabinesinin Yunanistanı garbî, şarkî ve Mora namile, Eflâk ve Buğdan gibi Türkiyeye tâbi üç mümtaz emarete taksim etme kistediğini öğrendikten sonra, Çarın, ilkönce İstrogonofun ayrılışından beri açık kalan İstanbul sefaretine, bir münasibini tayin etmesi iktiza edeceğini bildirdi. Çar bu ihtar üzerine Mösyö Doriboperi İstanbul elçiliğine gönderdi ve devletleri de konferansa davet etti.

Halbuki, devletimizin Moralılar ile başa çıkamıyacağı ve ergeç Moskofların müdahaleye kalkışacakları itikadı, İngiltere halkının zihnine girmişti. O aralık intihar eden Lord Londonderinin yerine hariciye nazırlığına gelen Corc Kanin, Türkiyeyi, İngilterenin dostu kalması şartile sahanet etmek; ve fakat Şarkta sındırılması güç, canlı ve kuvvetli bir millet zuhur edecek olursa, onu da İngiltereye kapılandırıp Rusyaya karşı kullanmak siyasetini takip etmeği, kendi devleti hakkında faideli ve münasip gördü. Rumları okşamağa başladı, şu kadar ki himaya hususunda ifrata gitmedi. Türkiyenin canına kastetmeyerek, büyük devletlerle beraber rumları hoşnut edecek bir sureti tesviye bulmak istedi. Onun içindir ki Kanin, Moralıların İngiltereden istedikleri fili muaveneti dirig etti. Moralıların teşkil ettikleri «Hükümeti muvakkata» nın umumî kâtibi Rodyosun: «. . . . Rumlar kendilerinden teşekkül etmiş bir hükûmete karşı isyan etmişlerdir. Memleketlerini gasbeden bir ecnebi kavım ile gaza ediyorlar. Hürriyete, istiklâle liyakatlerini de filen ispat etmişlerdir. Yunanlılara istiklâl verilirse, memleketlerinin coğ-

---

edilip edilmeyeceğinden bile kimsenin haberi yok.

***

Gece toplantıları, samimi sporcu toplantıları oluyor. Bizimkilerin zeybeği burada meşhur şampiyonlar kadar «populaire». Kabak tadı verse bile, yine sadece bunlarla iktifa etseydik demekten kendimi alamıyacağım.

En son ışık azamî on ikide sönüyor. Ve olimpiyat ateşi karanlık içinde parlayan biricik ışık: Samimiyet alevi.

Bunları gördükçe, bizimkilerin dedikodusu halâ unutulmuyan 1928 olimpiyadı seyahatini hatırlıyorum.

***

Burada dolaşan havadislere göre İtalya, 1944 olimpiyatları üzerinde hakları baki kalmak şartile, harp dolayisile 1940 olimpiyatlarını tertipten vazgeçmişler. Böylelikle Japonların bu işi üzerlerine almaları bir emirvaki halinde. Fakat Japonlar, kış olimpiyatlarını üzerlerine alamıyacaklarından, bunlar için de Avusturya ve İsveç namzet.

Ancak bu havadis daha resmiyet kesbetmemiştir.

***

« Presse » de çalışan bir kızın delâletile, Dördüncü Kış Olimpiyatları matbuat reisi doktor Harsterle konuştum.

Beni gayet nazikâne karşıladı. Kendisinden matbuat teşkilâtı hakkında uzun uzun malûmat aldım:

— «Dördüncü Kış Olimpiyatları komitesi, yerli ve ecnebî gazetecilerin güç vazifesini, biraz olsun tahfif edebilmeği en esaslı bir vazif eve en ehemmiyetli bir borç telâkki etmiştir» dedi.

«Bu hususta hiç birşeyden kaçınılmamıştır. Ve meselâ stadda en mükkemmel 319 yeri matbuata tahsis etmekle, birkaç dostane cümleyi, bu da olmasa, şikâyeti icabettiren bir vaziyet ihdas etmemeği, maddî kâra tercih etmişizdir.

«Size burada söyleyeceklerim, yine sizlere verdiğim izahati tekrardan farklı olmayacak. Yapılan teşkilâtı hep gösterdik. Takdir edip etmemek sizlere düşer.

«Gazetecileri, birıbirlerine daha fazla yaklaştırmak için 17 şubat müsabakaları tertip olunmuştur!».

Ayrılırken kendisinden bir resim rica ettim. Verdiği resme bakınca, bizim sporcular, acaba, gazeteciler müsabakasına girselerdi, ne netice elde ederlerdi diye düşünmekten kendimi alamadım.

Günde dokuz bin muhavere temin eden telefon şebekesile; her sahada yapılan müsabakaları her tarafa yayan radyo tertibatile; pneumatique, posta vasıtalarile; her türlü istirahati temin eden yazı salonlarile, 6 lisanla aynı zamanda bütün dünyaya müsabakaların tafsilâtını yapan radyo istasyonlarile, Garmişteki teşkilâta « mükemmel» dememek elde değil. Dr. Harster:

«Biz, demişti, Garmiş oyunlarını, ve burada geçen günleri unutulmaz bir hadise yapmak emelindeyiz, bunun için bir film hazırlayoruz.»

Muvaffak da oldular zannederim.

Tayyar Memduh

rafî vaziyeti iktizasınca, İngiltereye faideli ve mühim hizmetlerde bulunurlar. Yunanistan İngiltere için değerli bir istinat noktası olur» zemininde gönderdiği feryatnameye, verdiği cevapta Kanin: «Morada asayişin tesisi için herhangi devlet tarafından, rumların arzusu hilâfına bir sureti tesviye teklif edilecek olursa, İngiltere devleti öyle bir teşebbüse iştirâk etmez; ancak rumlar tarafından müracaat vukubulursa, İngiltere sair devletlerle beraber Babıâli nezdinde nüfuzunu kullanır. Her halde İngiltere devleti doğrudan doğruya kendisine taalûkkü olmıyan bir mes'eleden dolayı hiçbir devlet ile kavgaya tutuşmaz» dedi.

***

İngilterenin konferansa iştirak etmeyişi Çarı ziyadesile gücendirmişti. Artık İngiltere ile yeniden bahse ve müzakereye girmiyerek - ve İngilterenin istinkâfına bakmayarak - konferansı açtı.

Moskof murahhasları: Türkiye ile Moralılara, mütareke akti için devletlere müracaat eylemelerinin tebliğini teklif ettiler. İcabında devletlerin zorla tekliflerini kabul ettirmelerini karar altına almalarını istediler, ve bu vazifenin Rusyaya havalesini de iltimas eylediler ise de; zora başvurmağı hiçbir devlet münasip görmedi. Nihayet konferans «Padişahın tabaasından olan Moralıları kendi karihasından olarak tatmin eylemesinin Babıâliye tavsiyesi; ve bu suretle Babıâli tarafından muvafakat gösterilecek olur ise beş devlet namına tavassutta bulunulup, cebre müracaat maddesinden bahsedilmemesi hakkında, Avusturyanın reyi veçhile sudan bir karar ittihaz ederek dağıldı. Fakat Çar, teklifini yürütememesinden dolayı büsbütün kızdı; ve hiçbir tarafa minnet etmiyerek, hem insaniyete(!) ve hem de cihanın asayişine hizmet etmek (!) arzusile Mora işini, kendi halis dostu ve müttefiki olan hükümdarlar ile anlaşıp, kendi başına tesviyeye karar verdiğini» kabinelere tebliğ ettirdi (16 Nisan 1825).

***

Bu sıralarda Mısır nizamiye ordusu ile Mısır valisi Mehmet Ali paşanın oğlu İbrahim paşa Moranın cenubundan, ve Türkiye kıtaatı da şimalinden harekete geçerek âsileri bozmuştular. Artık Babıâli devletlerin, konferans kararile ettikleri tebliğate kulak asmadı. Moralıların hali ve vaziyeti ise pek fenalaşmıştı. Avrupaya yağmur gibi yağdırdıkları feryatnamelerin tesiri ile, ve Fransa matbuatının teşvikile Şatobiriyan, Lafit, Dük Dolaroşfoko, Dalberg, Dük Dobroy, Dük Doşuvazoy, Willet ve Sebastiyani gibi meşhur şahsiyetlerin riyasetleri ve himayeleri altında bir «Yunan imdat komitesi» teşekkül etti. Büyük ailelere mensup kadınlar şefkat pazarları,balolar,müsamereler tertibi ile iane defterleri açtılar. Paralar topladılar. Moraya erzak, mühimmat, silâh, gönüllü zabitler gönderdiler. İngiltereye ve Amerikaya cenk gemileri sipariş ettiler. Bu yardımı heyecanı İngiltereye de sirayet etti. İnsaniyet namına muavenette bulunmakla şöhret alan Lord Koçran, «Yunan muhipleri komitelerinin» verdikleri paraları da ilâve ederek kendi, parasile dört bin gönüllü efrattan mürekkep olarak İngiliz ve Avrupalı zabitler kumandasında bir fırka asker tertip etti. İsveçten iki harp gemisi satın aldı. Üç yüz bin isterlin lirası kadar ihtiyat parası biriktirdi. Lâkin ittifak mukaddese mensup devletler elçileri, Prens Metrnihin teşebbüsü üzerine: «öyle alenen asilere muavenette bulunulması hukuku düvele ve bitaraflığa; hususile «ittifakı mukaddes misakına mugayirdir» diyerek şiddetli protestolar tebliği ile, asker yazılmasını ve harice silâh ve mühimat sevkini altı ay müddetle menettirdiler. Türkiye ile muameleleri olan tüccar da bu şikâyete iştirak ile, âsiler hakkında gösterilen müsaadelere itiraz eylediler.

Fakat Çarın başlı başına harekete geçmesinden korkuluyordu. Çünkü Türkiyeye çatmak için türlü bahaneler bulmakta; hudut boyunda tahşidat yapmakte idi. Bir taraftan da İngiltere ile anlaşmak istiyordu. Lâkin Çar kanin ile pazarlığa henüz başlamış iken, Tayfan da vefat etti (Son-Kânun 1825). Kardeşi ve halefi birinci Nikola' serbesti ve istiklâl davasında bulunan kavimlerin düşmanı idi. Moralılar hakkında pek fena lisan kullanırdı. Lâkin Türkleri de müslümanlıklarından dolayı hiç sevmezdi. Meternih, Nikolanın pek mutaassıp ve müslüman düşmanı olduğunu bildiğinden; Rumlar hakkında müsaadekârlıkta bulunulmasını Babıâliye dostane tavsiye etti.

Neçare ki reissülkitap[1] Pertev efendi: Bakalım Cenabıhak ne yapart?!..»zemininde dervişane, mutasavvufane cevaplar vererek Avusturya elçisini hayretler içinde bıraktı. Nasihatlerini dinlemiyerek başından savdı. Bunun üzerine, Meternihin keşfi gibi Nikola Türkiyeye gayet müteazzimane bir ültimatum gönderip: Bükreş muahedesinin Anadolu hududuna, Sırbistana ve memleketneye ait infaz olunmıyan ahkâmının icrasını, ve müzakereye girişilmek için hududa murahhaslar gönderilmesini istedi. Babıâliye altı hafta mühlet verip, bu müddette istedikleri yapılmazsa, Moskof maslahatgüzarının İstanbulu terkedeceğini; ve böylece diplomasî münasebatının kesilmesinin sonu neye varacağını vükelâmızın tahmin ve idrak edebileceklerini de tebliğe ttirdi.

Bu ultimatomda Yunan işinden bahis yoktu. Lâkin Moskoflar memleketeyne girince Türkiyenin Moradaki askerinin çoğunu Moskoflara karşı sevke mecbur olması, Yunanistanın tamamile Rumlar eline geçmesi; Moskofların kendi hesaplarına elverecek surette Morada teşkilât yaptırmaları melhuz idi. Onun için Kanin, Moranın Türkiyeden büsbütün ayrılmasını istemediğinden, meselenin muslihane tesviyesi çaresini bulmağa azmetti. Akrabasından İstrad Ford Kanini önce Yunanistana gönderip, Mora ile mütecavir adalardan bazılarının - Türkiyenin tâbiiyeti altında kalmak şartile - mümtaz bir ayalet haline konulmasını Moralılara kabul ettirdikten sonra İstanbula yolladı. Fakat Mora âsileri bu sıralarda münhezim olmuşlardı. Vükelâmız artık onlara müsaadekârane muamele etmeğe lüzum görmiyerek İstratfordun teklifini reddettiler. Lâkin Kanin meramına ermenin çaresini aramaktan vazgeçmedi. Vaterlo muzafferiyetini kazanalıdanberi bütün Avrupadan iştihar eden Dük Of Velingtonu Nikolanın cülûsunu tebrik bahanesile ve fevkalâde elçilik ile Petresborg'u yolladı.

[1] Hariciye nazırı demek.

(Arkası var)

Elinizi Bana Uzatın!

— *Başı 25 inci sayfada* —

ucları artistik kabiliyeti gösterir. Bu gibilerin idarecilik kudretleri noksandır. Çok kere beceriksiz olurlar.

Baş parmak daha ziyade kendi kendine hâkim olmak kudretini, ve kendi fikirlerile hareket edebilmek kabiliyetini bildirir. Baş parmak tiplerinden biri: düz, sıkı ve büyük olmıyanıdır. Birinci mafsal fazla teşekkül etmiş ve ikinci mafsalı geçmiştir. Böyle büyük bir baş parmak son derece inadcı bir tabiata işarettir. Böylelerin kızınca gözleri hiçbir şey görmez. Herşeyi yaparlar. Kendilerine karşı koyan olursa, onları mantığa davet etmek beyhudedir. Çok geçimsiz olurlar. Bazan da çok tehlikeli insanlardır.

Baş parmağın birinci mafsalı düz ve biçimli olursa: inadsız bir azme delâlet eder. İkinci mafsal daha geniş olmakla beraber ince ve nisbeten küçük olursa: azim kuvveti az olan zekâya alâmettir.

Baş parmağın fazla mukavves oluşu, fazla yumuşaklığı: daha ziyade heyecana kapılanlarda bulunur. İnce, uzun düz ve ucları sivri parmakların hayalperestlere mahsus olduğunu yukarıda söylemiştik. Bunlarla beraber baş parmak da yumuşak olursa: sahibinin çok şımarık, kolay darılır ve kendini tamamile heyecana kaptırır bir tip olduğuna hükmedebiliriz.

Hiçbir vakit akıldan çıkarmamak lâzımdır ki: insan karakterini tahlilde en mühim şey: muhtelif alâmetlerin kuvvetlerini ölçerken, bunların biribirile olan alâka ve münasebetlerini tesbit etmek -kat'î zaruretidir. Her elde bir sürü tezadlar, yahut ta tezad gibi görülen âlâmetler vardır. Tahlil sırasında en büyük şart: bunların muvazene noktasını bularak doğru sonuçlar elde etmektir.

DİKENLİ ÇİT

— Başı 21 inci sayfada —

Sevin çalıyor, Tekin şarkıdan şarkıya geçiyordu. Anadolu türküleri bitince Moris Şövalyenin, sonra Miltonun taklitli şarkılarını söyledi. Böylelikle bir saat geçmişti. Sevin, Tekinin marifetleri bitince, piyanonun kapağını yavaşça örttü. Tekin yerlere kadar eğildi. Bubulun taklidini yaparken kulaklarına çektiği şapkayı çıkarmış, alkışların bitmesini bekliyordu. Masaların yanına gelince, Necip Cevad onun elini sıktı:

— Bravo Tekin, sen mükemmel bir sinema artisti olabilirsin..

Delikanlı yalancı bir ciddiyetle bir kaşını kaldırdı:

— Evet hocam, ben de bu fikirdeyim. Holivuda gitmek istiyorum. Yalnız mektebi bitirdikten sonra...

Onun sözleri, halleri bütün arkadaşlarını kahkahalarla güldürüyordu.

Aylâ, kimsenin duymıyacağı bir sesle Necip Cevada:

— Üstadcığım gidelim artık; dedi.

Sonra arkadaşlarına döndü:

— Çocuklar! artık hocamızın iznini alarak gitsek...

Necip Cevad:

— Çocuklar! dedi; ben size yol arkadaşı olacağım. Yolum sizin yolunuz...

Bu sözler hepsini sevindirmişti. Yola çıktılar. Cadde tenhalaşmıştı. İçi dolu tramvaylar seyrek seyrek geçiyordu.

Gençler konuşarak yürüyorlardı. Aylâ Necip Cevadla yanyana, fakat konuşmadan, kafilenin en arkasında gidiyordı. Ilık salondan çıkınca, serin hava genç kızı ürpertmiş, titretiyordu.

— Aylâcık üşüyor musun?..

— Hayır üşümüyorum...

— Titriyor gibisin...

— İçim titriyor...

— Bu gecem çok tatlı ve heyecanlı geçti. Belki ondan...

Sustular, fakat içten içe konuşuyorlardı sanki.. Genç san'atkar Aylâ'nın güzel yüzüne dalmıştı. Ağır adımlarla yürüdükleri halde, yürüyecek yolları sonuna ermişti. Necip Cevad bütün talebesile vedalaştı; en sonunda Aylâ'nın üşüyen ellerini avuçlarına aldı. Küçük, fakat sıcak bir sesle:

— Sarı güllere çok teşekkür ederim Aylâ!.. dedi.

—

İKİNCİ BÖLÜM

— 1 —

«Aylâ»'nın Defterinden

— Bilir misin «Aylâ»? Senin yanında otuz beş yaşımı unutarak, çok genç bir delikanlı gibi oluyorum. Kurumuş heyecanlarım tazeleniyor, hayatında ilk sevgiye tutulânların ölçüsüz sevincini içimde duyuyorum.

Gözlerim kaldırımların ıslak yüzünde, onu dinliyorum.. adımlarımız biribirine uygun, ağır ağır, yürüyoruz.. o yavaş, fakat heyecanlı bir sesle söylüyor:

— Aylâcık.. ustan senden uzun yıllar büyük; yeni başladığın baharın yanında, kışa adımlarını atmış, ustan seni seviyor. Hem de nasıl, uçsuz, bucaksız bir sevgiyle.

Başımı kaldırarak, yanımda kendini yaşlı sanan ustamın yüzüne baktım. İri, yeşil gözlerinde yalansız, sıcak bir kaynayış ve tazelik var.. yüzünün hatları keskinliğini kaybetmiş, yumuşak manalarla dolu...

Dünya kurulalıdanberi, kullanıla kullanıla, eskiyen «sevgi» kelimesi, onunu dudaklarından, ilk söyleniyor gibi yepyeni; bana heyecan vererek göynüme akıyor.

— Aylâ! yolumuz nerdeyse mektebin kapısına uluşacak.. bu gün de sana istediklerimin bir kelimesini söylemeden ayrılacağız..

Köşe başına gelmiştik.. içimde çılgınlık istekleri var.. elimdeki nota çantasını sallıyorum. Gözlerimi mektebin aksi olan yola çevirdim. Uzun uzun baktıktan sonra, boynumu bükerek içimi çektim:

— Ustacığım.. bu yolun sonu nereye gider?

O şaşarak gözlerime baktı:

— Niye sordun Aylâ?

Omuzlarımı silkdim:

— Hiç; dedim. Canım bu yolda uzun bir yürüyüş yapmak istiyor...

Sesim, lâkayd görünmeğe çalışan yüzümün aksi, ateş gibi, dudaklarımı yakan bir heyecanla dolu. Susuyor ve hafif yağmurla her ân biraz daha pırıldayan, caddeye bakıyoruz. Küçük bir sesle mırıldanıyorum:

— Hava ne güzel.. şimdi kırlarda kekik otları ne güzel kokar.. ıslak topraklar ne güzel kokar.. Görmek, koklamak, yürümek istiyorum.. çok istiyorum hem de..

Söylediğim sözler, ustamın gözlerine keskin pırıltılar doldurdu. İçlerinde yeşil şimşekler çakıyordu sanki.. elimi avuçlarının içinde sıkarak, gözlerime baktı sonra:

— Haydı Aylâ! kırlara gidelim.

Dedi.. birden ayılır gibi oldum. İçimde tuhaf bir örperti dolaştı.. Belki de gözlerimde bir korku ışığı yandı.

— Aylâ niçin, korkan bir çocuk gibi bakıyorsun? Kırlara gitmek istemiyor muydun? vaz mı geçtin söyle?

Sesinin sarıcı, kuvvetli ahenginde, duyduğum korkuya benzer örperti eridi. Bir ân süren tereddüdümden utanmıştım.

— Gidelim!..

Dedim. Kırlara açılmak için, aradaki şehir parçasını geçmek gerekti. Yürüyecek miyiz?.. Tramvayla, yahut otomobille mi kalabalık caddeleri aşacağız?.. O, düşündüklerimi anlamış gibi, avuçlarındaki elimi sıktı.

— Aylâ! otomobille gidelim değil mi?

Başımı hafifce eğerek.

— Evet!.. dedim.

Bir dakika sonra camları buğu perdeli bir taksi içinde, uçarak gidiyorduk.. Elim halâ onun avuçlarında.. otomobilin köşesine, küçük bir kedi yavrusu gibi büzüldüm. Titriyorum. Niçin?

Halbuki içim nekadar sıcak..

Bütün vücudüm baygın güneş ışıklarile dolu gibi..

Yüzümde, gözlerimde dolaşan yeşil gözlerin, ateş bakışları altında olduğum halde, nasıl titreyebiliyorum?.. Kendi kendime sorduğum sorguların cevabını, ustamın yavaş sesle söylediği sözler veriyor:

— Aylâ! üşüyor gibisin.. fakat bu, camlara çarpan yağmurun karlaşmasından değil!.. Tıpkı ben de senin gibi titriyorum bak.. içinde yanardağların kaynayan sıcaklığını duyanlar böyle titrerler.. Yoksa Aylâ ninem de beni sevmeğe başladı mı?..

Gözkapaklarım ağırlaşıyor, kirpiklerim titreşerek gözlerimi örtüyordu. İçimde ağlamak istekleri var..

Otomobil kalabalık caddeleri arkada bırakmış, bizi şehirin bir başına getirmişti. Ustam şöfere seslendi:

(Arkası var)

No: 27 — YARIM AY — 15 MART 1936

İdarehanesi . . . . :	Resimli Ay Basımevi T. L. Sosyetesi İstanbul Hükümet Konağı Karşısında No. 8 - 10
Telegraf Adresi . . . . :	Resimli Ay - *Telefon*: 23607 - *Posta kutusu*: 629
Abonmanı . . . . :	Türkiye için { 6 Aylığı 175 Kr. / 12 „ 350 Kr. } Dışarısı için { 6 Aylığı 10 İsviçre Fr. / 12 „ 20 İsviçre „ }
Yazı Direktörü . . . . . :	Emin Refik Müslümoğlu
Basıldığı Yer . . . . . :	Resimli Ay Basımevi T. L. S.

No. 27 *YARIM AY* BİLMECE KUPONU No. 27

Kötü ve değişik hava derinize zarardır. Derinizi bu zarardan korumalı, kabarmasının ve pürüzlenmesinin önüne geçmelisiniz. Her akşam yatmadan önce ve sabahları yüzünüzü ve ellerinizi **NİVEA** ile iyice uvunuz, deriniz her zaman yumuşak ve gergin kalacaktır.

Conklin

NOZAC

SATISFACTION GUARANTEED

Mürekkep hazinesi şaffaf ve müşirli dolma kalemleri, eş kurşun kalemleri, çok zarif ve dayanıklıdır.

Bir dolduruşta aldığı mürekkeple vasati olarak 5000 ilâ 7000 kelime yazılabilir.

The Conklin Pen Company

TOLEDO, OHIO
U. S. A.

Umum Acentası:
"TEŞEBBÜS EVİ"
Birinci Vakıf han 47
Telf: 23535 İSTANBUL

GENÇLİK

KUVVETİ
HORMOBİN
KUTUSUNDAN ÇIKAR

İKTİDARSIZLIĞI
ve
BEL GEVŞEKLİĞİNİ

giderir, yaşamak neşesini iade eder. Eczanelerde bulunur. İstanbulda fiyatı 160 kuruş. Tafsilât için: Galata-Posta kutusu 1255

Muayyen bir muhlet muteber olmak üzere, reklâm için her türlü rozet siparişlerini:

1000 TANESİ
90 TÜRK LİRASI

fiyat ile kabul ederiz. Bu fiyatta gümrük masrafı dahildir. Teslimat çabuk yapılır.

N. Zigomala
Asmaaltında: Cambaz han caddesi No: 36
İstanbul

J. Roussel Paris

Genlerini (Gaines),
Korselerini ve Kemerlerini kullanınız. yalınız:
İSTANBUL,
Beyoğlu: Tünel Meydanı 12 No.da satılır.
Mağazamızı ziyaret ediniz, yahut 3 numaralu tarifemizi isteyiniz.

Sadri Etem'in

DÜŞKÜNLER

Romanı Yeni Çıktı Okuyunuz!

ÜNİTELERE GÖRE
RESİM ve ELİŞLERİ

Güz — Kış — İlkyaz -- Yaz
(Dört Defter)

İlk ve Ortaokullarda resim ve elişi derslerinde kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Yazan:
İzmir Kız ve Erkek Öğretmen Okulları Resim Öğretmeni Celâl Uzel

Satış yeri: Resimli Ay Basımevi
Her defter 20 kuruştur.

Yeni Çıkan: (Resimli Ay)ı *Alınız!*

İçinde 20 den fazla kıymetli makale, röportaj, hihâye ile herbiri birer formalık iki roman; Sinema, Spor, Mizah ve Karikatür, Moda sayfaları; ayrıca da iki tane renkli Tablô ilâvesi vardır.

2 İNCİ SAYISI 1 NİSANDA ÇIKIYOR!..

ON

SENE

GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar ve donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hale sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyice besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülünce, mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besleyici madde yalnız: yeni "TOKALON,, kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile az zaman da genç ve güzel bir hal alıyorlar

"TOKALON,, kreminin "Pembe,, renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON,, kreminin "beyaz,, renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir. Beyaz "TOKALON,, üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON,, kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKALON,, ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.